

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY STRZELCE OPOLSKIE

(ZMIANA STUDIUM NR 2)

Opracowanie:
mgr inż. arch. Renata Klimek

Strzelce Opolskie, czerwiec 2023

Spis treści

Rozdział I.	WPROWADZENIE	4
1.1.	Przedmiot, cel i zakres opracowania	4
1.2.	Podstawa prawna	7
1.3.	Powiązania z innymi dokumentami	7
1.4.	Informacje o przyjętych założeniach i metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	8
1.5.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym istotne z punktu widzenia projektu zmiany Studium	10
1.5.1.	Poziom międzynarodowy	10
1.5.2.	Poziom krajowy	12
1.5.3.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu lokalnym	15
1.5.4.	Główne problemy związane z ochroną środowiska i przyrody:	16
Rozdział II.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OPRACOWANIA	17
2.1.	Położenie	17
2.2.	Sposób zagospodarowania i użytkowania terenu	17
2.3.	Infrastruktura techniczna i komunikacja	18
2.3.1.	Układ komunikacyjny	18
2.3.2.	Sieć wodociągowa	19
2.3.3.	Kanalizacja sanitarna	19
2.3.4.	Kanalizacja deszczowa	19
2.3.5.	Gospodarka odpadami	19
2.3.6.	Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz paliwa gazowe	19
2.4.	Dziedzictwo kulturowe i zabytki	20
Rozdział III.	STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM	20
3.1.	Ogólna charakterystyka fizjograficzna terenu	20
3.1.1.	Położenie geograficzne oraz warunki morfologiczne	20
3.1.2.	Budowa geologiczna	20
3.1.3.	Udokumentowane złoża kopalin.	22
3.1.4.	Charakterystyka stosunków wodnych	23
3.1.5.	Gleby	25
3.1.6.	Powietrze atmosferyczne	25
3.1.7.	Szata roślinna i zwierzęta	27
3.1.8.	Klimat	29
3.1.9.	Klimat akustyczny	29
3.2.	Cechy funkcjonowania środowiska	30
3.3.	Obszary i obiekty objęte formami ochrony	30
3.3.1.	Położenie w stosunku do obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody	30
3.3.2.	Obszary chronione na podstawie ustawy Prawo wodne	31
3.3.3.	Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy o lasach	32
3.3.4.	Obszary chronione na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze	32
3.3.5.	Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	33
3.4.	Prognoza zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium – wariant 0	33

Rozdział IV.	CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	35
4.1.	Uwarunkowania formalno-prawne zmiany Studium	35
4.2.	Zawartość projektowanego dokumentu	35
4.3.	Główne cele i założenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	35
4.3.1.	Synteza ustaleń projektu Studium	36
Rozdział V.	ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA ŚRODOWISKO	38
5.1.	Identyfikacja istniejących obszarów i przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	38
5.2.	Skutki wpływu dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko	38
5.3.	Obszary wskazane w zmianie Studium jako objęte projektowanym znaczącym oddziaływaniem	39
5.4.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	39
5.5.	Ocena skutków oddziaływania realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na obszar Natura 2000	40
5.6.	Ocena skutków oddziaływania realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody	40
5.7.	Ocena skutków oddziaływania realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko	41
5.7.1.	Wpływ na różnorodność biologiczną	42
5.7.2.	Wpływ na zdrowie ludzi	42
5.7.3.	Wpływ na florę i faunę	42
5.7.4.	Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne	43
5.7.5.	Wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny	44
5.7.6.	Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi	44
5.7.7.	Wpływ na krajobraz	44
5.7.8.	Wpływ na klimat	45
5.7.9.	Wpływ na zasoby naturalne	45
5.7.10.	Wpływ na zabytki	45
5.7.11.	Wpływ na dobra materialne	45
5.8.	Oddziaływanie transgraniczne	46
5.9.	Rozwiązania alternatywne do zawartych w projekcie zmiany Studium związane z ochroną obszaru Natura 2000	46
5.10.	Możliwości rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko mogące być rezultatem realizacji projektu zmiany Studium	46
5.11.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu zmiany Studium oraz częstotliwości jej przeprowadzania	47
Rozdział VI.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	48

Wykaz źródeł: 54

II. ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik nr 1: Oświadczenie autora o spełnieniu wymogów ustawowych
- Załącznik nr 2: Stan istniejący środowiska
- Załącznik nr 3: Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (zmiana nr 2)

Rozdział I. WPROWADZENIE

1.1. Przedmiot, cel i zakres opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie (zmiana nr 2). Prognoza stanowi zasadniczy element postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której obowiązek przeprowadzenia wynika bezpośrednio z art. 46 pkt 1 w nawiązaniu do art. 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2023 poz. 1094 z późn. zm.).

Celem prognozy jest identyfikacja możliwego wpływu jakie potencjalnie mogą wystąpić na skutek realizacji ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie na komponenty środowiska oraz ocena skuteczności przyjętych rozwiązań planistycznych sprzyjających ochronie środowiska. W szczególności prognoza dotyczy przewidywanych znaczących oddziaływań na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000. Ważnym zadaniem prognozy jest również informowanie lokalnej społeczności, władz samorządowych, a także organów opiniujących o potencjalnych skutkach realizacji ustaleń zmiany Studium.

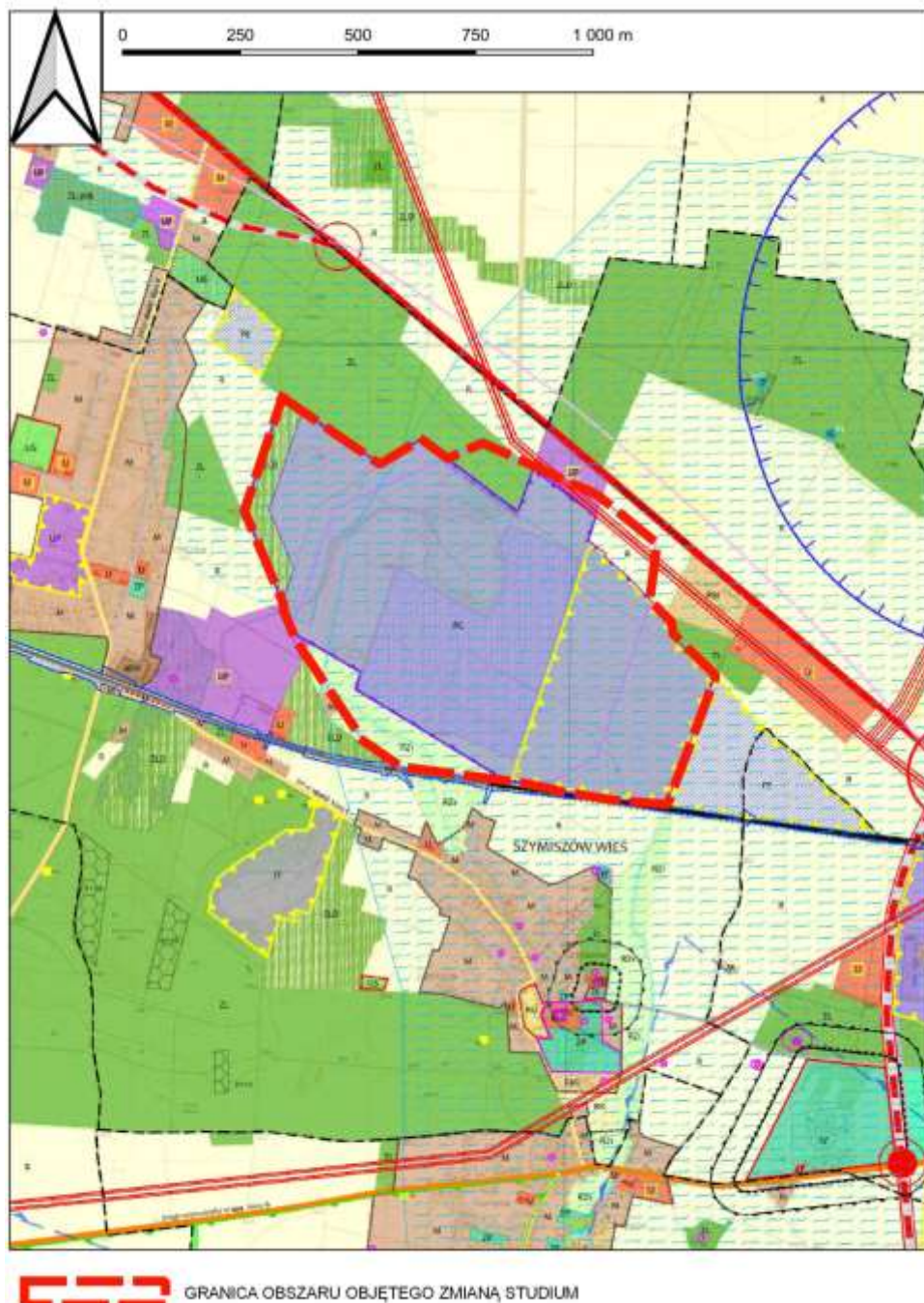
Prognoza pozwala także ocenić skutki oddziaływania przyjętych kierunków zagospodarowania gminy na środowisko, w tym:

- określić wpływ nowego przeznaczenia terenów na poszczególne rodzaje użytkowania oraz określić warunki zagospodarowania tych obszarów,
- wprowadzić ustalenia umożliwiające działalność gospodarczą na analizowanym terenie i zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej przy równoczesnym zachowaniu równowagi przyrodniczej i trwałości procesów przyrodniczych,
- ocenić na ile ustalenia zmiany Studium pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone, czy też zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabiają istniejące zagrożenia,
- wskazać rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne, które umożliwią osiągnięcie założonych celów społeczno-gospodarczych przy możliwie najmniejszych stratach środowiskowych.

Istotnym utrudnieniem w dokonaniu oceny oddziaływania na środowisko projektu Studium jest brak jednoznacznych odpowiedzi w kwestii ilości i wielkości poszczególnych przedsięwzięć, które mogą w przyszłości powstać na danym obszarze, jak również horyzontu czasowego, który pozwoliłby na precyzyjną ocenę oddziaływań częściowych i skumulowanych. Z powyższych ograniczeń wynika ogólny charakter prognozy sporządzanej do Studium, która nie odnosi się do konkretnych przedsięwzięć, lecz raczej grupy przedsięwzięć możliwych do lokalizacji.

Zakres przestrzenny prognozy oddziaływania na środowisko jest zgodny z zakresem przestrzennym ocenianej zmiany Studium i obejmuje złożę „Szymiszów” i teren górniczy o powierzchni około 219,23 ha, w granicach określonych na załączniku graficznym do uchwały Nr LIX/472/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie.

W zakresie powiązań oraz oddziaływań zewnętrznych w prognozie uwzględniono także obszary sąsiednie.

Ryc. 1 Oznaczenie granic obszaru objętego zmianą studium.

Źródło: uchwała nr LIX/472/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 30 listopada 2022 r.

Ze względu na niewielki zakres zmian mających charakter porządkujący zapisy Studium w związku z rozstrzygnięciami nadzorczymi wojewody, Burmistrz Strzelec Opolskich wystąpił do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem znak WOOŚ.411.3.5.2023.MO z dnia 10 marca 2023 r.) uzgodnił możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Strzelcach Opolskich odmówił uzgodnienia odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i pismem znak NZ.9022.1.3.AS z dnia 20 lutego 2023 r. ustalił zakres prognozy zgodnie z wymogami art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust.1 i 2 ustawy z dnia 3 października

2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z rozbieżnością stanowisk obu organów, Burmistrz Strzelec Opolskich postanowił o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i sporządzeniu prognozy.

Zgodnie z powyższym, w niniejszej prognozie ujęto:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Określono, przeanalizowano i oceniono:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, w tym w szczególności na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, ludzi, wodę, powietrze i powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

W prognozie przedstawiono również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także rozwiązania alternatywne do rozwiązań w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem wyboru i opisu metod do niego prowadzących.

Opracowanie składa się z części opisowej i graficznej przedstawionej na rysunkach poglądowych oraz na podkładzie stanowiącym rysunek projektu zmiany Studium zawierający kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

1.2. Podstawa prawna

Aktem prawnym regulującym funkcjonowanie i zakres oceny oddziaływania na środowisko jest *ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), która implementuje obowiązki wynikające z dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady:

- Dyrektywa 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (tzw. Dyrektywa SEA),
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 2003 r.),
- Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r.),
- Dyrektywa 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne,
- Dyrektywa 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywa 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Podstawę formalno-prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowią następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977),
- Uchwała Nr LIX/472/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie.

1.3. Powiązania z innymi dokumentami

Przyjęte w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie (zmiana nr 2) rozwiązania planistyczne oraz ocena ich oddziaływania na środowisko dokonana w niniejszej Prognozie wynikają z regulacji prawnych z zakresu ochrony środowiska o zasięgu krajowym, jak również wdrażanego za ich pośrednictwem prawa międzynarodowego oraz wspólnotowego, w tym dyrektyw Unii Europejskiej.

Najistotniejszymi dokumentami, mającymi pośrednio lub bezpośrednio wpływ na określenie kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy Strzelce Opolskie w projektowanym Studium są:

- na poziomie regionu – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego oraz Strategia rozwoju województwa opolskiego – Opolskie 2030,
- na poziomie gminy – Strategia Rozwoju Gminy Strzelce Opolskie 2021+, obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące dla poszczególnych obszarów.

Powiązanie projektu zmiany Studium z innymi dokumentami polega na wprowadzeniu do jego ustaleń zapisów wynikających z powyższych dokumentów, w szczególności w zakresie zadań celu publicznego o charakterze ponadlokalnym i lokalnym, a także w zakresie uwarunkowań środowiska i przyrody.

1.4. Informacje o przyjętych założeniach i metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano metody opisowe i graficzne. Dokonano analiz jakościowych dostępnych wskaźników stanu środowiska oraz identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku.

Prace polegały na przeprowadzeniu wizji lokalnej, wykonaniu dokumentacji fotograficznej oraz zgromadzeniu i przeanalizowaniu materiałów źródłowych charakteryzujących stan zagospodarowania obszaru objętego zmianą studium i jego sąsiedztwa oraz opisujących stan środowiska. Do materiałów źródłowych, ujętych szczegółowo w wykazie źródeł, zaliczono:

- Opracowanie ekofizjograficzne gminy Strzelce Opolskie (2015 r.),
- prognozy oddziaływania na środowisko sporządzone do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie (2022 r.)
- dokumenty strategiczne sporządzane na poziomie lokalnym wraz z prognozami oddziaływania na środowisko,
- dokumenty strategiczne i planistyczne sporządzane na szczeblu regionu wraz z prognozami oddziaływania na środowisko,
- raporty o stanie środowiska publikowane przez WIOŚ,
- dostępne materiały kartograficzne dotyczące obszaru opracowania, w tym m.in. mapa topograficzna, mapa sozologiczna, mapa hydrograficzna i inne udostępniane za pomocą infrastruktury informacji przestrzennej,
- materiały źródłowe i akty prawa dotyczące występujących na terenie gminy obszarów chronionych, w tym Obszarów Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000,
- opracowania eksperckie,
- literaturę przedmiotu.

Poddano analizie zapisy przedmiotowego projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie (zmiana nr 2) w celu identyfikacji ewentualnych problemów i konfliktów przestrzennych i środowiskowych, określenia tendencji dalszych przekształceń i procesów w kontekście obecnego zagospodarowania oraz oceny skutków wpływu poszczególnych założeń na środowisko.

Na podstawie uzyskanych informacji o fizjografii terenu oraz kierunkach rozwoju zapisanych w zmianie Studium, w prognozie zidentyfikowano czynniki i ustalenia wpływające na poszczególne komponenty środowiska, dokonano ich waloryzacji oraz poddano ocenie skuteczność przyjętych rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko. Dokonano również oceny stopnia zgodności ustaleń projektu zmiany Studium z obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Mając na uwadze wymogi ustawy, w prognozie przedstawiono skumulowane oddziaływania ustaleń zmiany studium na środowisko, jak również rozwiązania minimalizujące negatywne skutki. Prognoza sporządzana była równolegle z projektem zmiany studium w celu wyeliminowania ustaleń, które mogłyby spowodować niekorzystne lub znaczące negatywne skutki dla środowiska.

Zakres prac nad Prognozą został dostosowany do charakteru zmiany Studium oraz skali i stopnia szczegółowości jego zapisów. W celu oceny i prezentacji wyników oddziaływań poszczególnych kierunków rozwoju na środowisko wykorzystano metodę opisową w wersji uproszczonej, dostosowanej do potrzeb dokumentu. Ze względu na dość powszechną ogólność zapisów Studium (nie zawierającego konkretnych rozwiązań np. technicznych i technologicznych realizacji poszczególnych funkcji) brak jest informacji o

charakterze ilościowym, a Prognoza ma charakter jedynie jakościowy.

Prognozując wpływ ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko przyrodnicze wykorzystano metodę analogii funkcji oraz metodę analizy porównawczej. Zastosowanie metody analogii funkcji pozwala na identyfikację skutków realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko dla funkcji o podobnym charakterze, bez względu na okres realizacji, ale pod warunkiem, że są one lokalizowane w porównywalnych sytuacjach środowiskowych. Z kolei metoda analizy porównawczej polega na odnoszeniu projektowanych funkcji terenu do aktualnie obowiązujących w studium (względnie aktualnego zagospodarowania i użytkowania terenu), co umożliwia prognozowanie kierunków zmian w środowisku: wzrostu antropopresji, bądź jej osłabienia. W prognozie oddziaływań wzięto pod uwagę ich zasięg przestrzenny, charakter i trwałość (odwracalność), a także czas.

W analizie zasięgu przestrzennego oddziaływania ustaleń projektu zmiany Studium, dokonanej pod kątem rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń bądź zakłóceń w funkcjonowaniu środowiska, względnie takich skutków, które wzmacniają i stabilizują środowisko, szczególną uwagę zwrócono na wrażliwość przyrodniczego otoczenia terenu objętego projektem zmiany Studium, ponieważ współdecyduje ona, obok skali antropopresji, o zasięgu oddziaływań, zwłaszcza znaczących.

Charakteryzując oddziaływania identyfikowano je jako bezpośrednie, pośrednie, wtórne lub skumulowane. Prognozując trwałość negatywnych skutków w środowisku wywołanych przez określone przedsięwzięcia brano pod uwagę możliwość przywrócenia pierwotnego stanu środowiska, określając te skutki jako odwracalne (możliwe do usunięcia), bądź nieodwracalne (stałe). Należy podkreślić, że wprowadzana zabudowa techniczna (kubaturowa, komunikacyjna, infrastrukturalna itp.) jedynie w obrębie zasobów wyczerpywalnych i nieodnawialnych (to jest bogactw mineralnych i rzeźby terenu) powoduje skutki nieodwracalne (deformację naturalnego ukształtowania terenu). W odniesieniu do zasobów wyczerpywalnych i zmienialnych (zasobów glebowych i hydrologicznych, warunków klimatu lokalnego, walorów krajobrazowych) skutki mogą być odwracalne, ale proces odnawiania tych zasobów bywa długi i jest na ogół kosztowny, a satysfakcjonująca kompensacja przyrodnicza (np. ubytku powierzchni biologicznie czynnej) nie zawsze możliwa.

W ocenie czasu trwania skutków realizacji projektu zmiany Studium na środowisko i warunki życia człowieka nacisk położono na skutki długofalowe (długoterminowe).

Spośród pozaprzyrodniczych ustaleń projektu zmiany Studium za korzystne dla środowiska uznaje się głównie te, które umożliwiają zagospodarowanie przestrzeni krajobrazowej zgodnie z miejscową tradycją zarówno co do skali, jak i formy zagospodarowania, a więc w dostosowaniu do odporności środowiska na antropopresję z uwzględnieniem tożsamości krajobrazu.

W wariantcie zerowym podjęto próbę określenia tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium.

Analizując skutki, jakie w środowisku wywołają realizowane ustalenia projektu zmiany Studium i sporządzając ocenę generalną, nawiązywano do: funkcji ustalonej w obowiązującym Studium oraz planach miejscowych i faktycznego zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem proponowanych w projektowanym dokumencie działań planistycznych minimalizujących negatywne oddziaływania, wynikające z nowego kierunku rozwoju poszczególnych obszarów.

Na podstawie analizy treści zapisów projektu zmiany Studium oraz materiałów źródłowych obszar objęty opracowaniem i prognozą podzielono na tereny, które ze względu na projektowane przeznaczenie i sposób zagospodarowania różnią się stopniem i zakresem wpływu na środowisko, w tym na tereny, na których realizacja ustaleń zmiany Studium spowoduje poprawę stanu środowiska, nie zmieni stanu środowiska, może wpłynąć niekorzystnie na stan środowiska lub spowoduje znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko. Zgodnie z powyższym podziałem, na rysunku Prognozy wyodrębniono poszczególne tereny

różnicując je oznaczeniami barwnymi. Dodatkowo wyodrębniono tereny, na obszarze których niezależnie od ustaleń studium lub przy braku ich realizacji nastąpi dalsza stopniowa degradacja stanu środowiska. Powyższego podziału dokonano przy założeniu, że zawarte w studium ustalenia zostaną zrealizowane w pełni, przy wykorzystaniu maksymalnych dopuszczonych parametrów i wielkości zainwestowania, w tym również w odniesieniu do inwestycji mogących zawsze lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

1.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym istotne z punktu widzenia projektu zmiany Studium

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym grupują się obecnie w dwóch zasadniczych nurtach: oddalania zagrożeń globalnych, w tym związanych z wyczerpywaniem się zasobów planety oraz związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem ekologicznym oraz świadomością ekologiczną, w tym świadomością wyzwań wynikających z postępujących zmian klimatu.

1.5.1. Poziom międzynarodowy

Do najważniejszych dokumentów wyznaczających cele ochrony środowiska oraz kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i zrównoważonego rozwoju należy zaliczyć:

Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencja Berneńska) z dnia 10 września 1979 r. (Dz.U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263). Celem Konwencji jest zachowanie europejskich gatunków dzikich zwierząt i roślin oraz ich naturalnych siedlisk, zwłaszcza gatunków endemicznych, zagrożonych i ginących, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw.

W projekcie zmiany Studium zapisy Konwencji realizowane są głównie poprzez przeznaczenie pod eksploatację wyłącznie terenów położonych poza obszarami objętymi ochroną prawną.

Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska) z dnia 23 czerwca 1979r., (Dz.U. z 2003 r. Nr 2, poz. 17). Celem Konwencji Bońskiej jest ochrona gatunków wędrownych zwierząt lub jej geograficznie wyodrębnionych części, gdy znaczna liczba osobników tego gatunku podejmuje w sposób cykliczny wędrówkę i przekracza jedną lub kilka granic państwowych) na całym obszarze ich występowania. Największym zagrożeniem dla zwierząt wędrujących jest utrata siedlisk niezbędnych do one przeżycia na różnych etapach ich wędrówki i bezpośrednia ich eksterminacja.

W kontekście usytuowania terenu objętego projektowaną zmianą Studium położonego poza korytarzami ekologicznymi, istotne są ustalenia Konwencji dotyczące:

- zapobiegania, usuwania, kompensowania lub minimalizowania niekorzystnego oddziaływania lub przeszkód poważnie utrudniających bądź uniemożliwiających wędrówkę gatunków.

W ramach Konwencji Bońskiej zawarte zostało Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie EUROBATS, ratyfikowane także przez Polskę, w celu ochrony nietoperzy, które są ważnym elementem ochrony różnorodności biologicznej biosfery reprezentując niemalże 1/4 liczby żyjących obecnie ssaków. Należą one do zagrożonych wymarciem na skutek degradacji ich naturalnych siedlisk, niepokojenia w okresie hibernacji, stosowania pestycydów w rolnictwie, a także na skutek świadomego zabijania.

W nawiązaniu do celów i ustaleń Konwencji oraz Porozumienia można stwierdzić, że projekt Studium nie stwarza zagrożeń dla wypełnienia jej postanowień. Zmiana Studium nie wpływa na przebieg korytarzy ekologicznych zarówno dla dużych zwierząt (ssaków), jak również dla hepterofauny. Nie ingeruje również w obszary mogące stanowić naturalne siedliska nietoperzy.

Konwencja o różnorodności biologicznej przyjęta w Nairobi dnia 22 maja 1992 r. podpisana w Rio de Janeiro w dniu 5 czerwca 1992 r. (Dz.U. z 1995 r. Nr 118, poz. 565). Celami Konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych.

Realizacja kierunków zawartych w projekcie dokumentu spowoduje czasowe zubożenie różnorodności biologicznej w miejscu dopuszczonej eksploatacji kopalni, jednak po dokonanej rekultywacji terenu, nastąpi znacząca poprawa warunków bytowania fauny i flory.

Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98). Głównym celem Konwencji jest współdziałanie państw na rzecz propagowania ochrony, zarządzania i planowania krajobrazu, rozumianego jako „obszar, postrzegany przez mieszkańców, którego charakter jest wynikiem działań i interakcji czynników naturalnych i (lub) ludzkich”. Odnosi się do obszarów naturalnych, wiejskich, miejskich i podmiejskich, obejmuje lądy wody śródlądowe i obszary morskie. Jak zapisano w preambule, krajobraz i różnorodność krajobrazów europejskich stanowią podstawowy składnik naturalnego i kulturalnego dziedzictwa Europy oraz ważny element jakości życia ludzi „we wszystkich miejscach”.

Cele Konwencji w projektowanym dokumencie są wypełniane m. in. poprzez:

- wykluczenie z zainwestowania terenów w granicach obszarów chronionych, dolin rzecznych, korytarzy ekologicznych i systemu przyrodniczego gminy.

Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa) oraz Dyrektywa Rady z dnia 2 kwietnia 1979 r. nr 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. Dyrektywa Ptasia). Obie dyrektywy są podstawą prawną tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000, której celem jest zachowanie zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy.

Cele Dyrektywy Siedliskowej nie dotyczą bezpośrednio obszaru objętego zmianą Studium ze względu na brak obszarów Natura 2000.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 wskazuje wysoką jakość życia obywateli jako jeden z kluczowych priorytetów polityki społecznej, gospodarczej i ekologicznej, wdrażanej na wszystkich poziomach jej realizacji, a w szczególności skierowanych na ograniczanie zmian klimatu oraz promowanie czystszej energii, zapewnienie, by systemy transportowe odpowiadały wymogom ochrony środowiska oraz spełniały gospodarcze i społeczne potrzeby społeczeństwa, promowanie zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji, lepsze zarządzanie oraz przeciwdziałanie nadmiernej eksploatacji zasobów przyrodniczych.

Ósmy wspólnotowy program działań na rzecz środowiska, kontynuuje długofalowy cel „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”, który był już określony w Siódmym Programie działań. W swoich założeniach opiera się on na Europejskim Zielonym Ładzie i na wykazie opisanych w nim działań. Chodzi o aktywne wspieranie Zielonego Ładu oraz przyspieszenie ekologicznej transformacji w sposób sprawiedliwy i inkluzywny. Ósmy Program wskazuje sześć priorytetowych celów tematycznych: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, adaptacja do zmiany klimatu, model wzrostu przynoszący planecie więcej korzyści niż strat, zerowy poziom emisji zanieczyszczeń, ochrona i przywrócenie bioróżnorodności oraz ograniczenie największych presji środowiskowych i klimatycznych związanych z produkcją i konsumpcją.

Program zobowiązuje instytucje Unii Europejskiej i państwa członkowskie do podejmowania działań, których wynikiem ma być osiągnięcie wyznaczonych celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne obliguje do ścisłej współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim

i obywatelami w realizacji programu.

Wyniki analizy ustaleń projektu zmiany Studium oraz przytoczone powyżej argumenty na spójność projektowanego dokumentu z celami ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym pozwalają stwierdzić, że przeznaczenie terenu i zasady zagospodarowania przestrzennego zapisane w projekcie zmiany Studium nie naruszają celów i zadań określonych w 8 PD.

Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Konwencja Klimatyczna z Rio wraz z protokołem dodatkowym z Kioto), w związku z Konwencją Wiedeńską o ochronie warstwy ozonowej i Protokołem Montrealskim w sprawie substancji zubożającej warstwę ozonową.

Celem nadrzędnym Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu jest doprowadzenie do ustabilizowania koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegałby niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Natomiast celem Protokołu z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu jest zobowiązanie do redukcji antropogenicznej emisji gazów cieplarnianych przez wszystkie Strony Konwencji. Cele do osiągnięcia do 2020 r. wskazywały na ograniczenie wewnętrznych emisji gazów cieplarnianych o 20%, wzrost udziału Oze o 20% oraz poprawę efektywności energetycznej o 20% w porównaniu do 1990 roku.

W Pakiecie klimatyczno-energetycznym na lata 2020-2030 Rada Europejska podniosła powyższe wskaźniki, przyjmując w perspektywie do 2030 r. wartości odpowiednio 40%, 27% i 27%.

Uwzględniając zróżnicowany poziom rozwoju poszczególnych państw, krajowe cele różnią się od założeń unijnych.

Zapisy zawarte w projekcie zmiany Studium nie wpływają bezpośrednio na realizację celów w zakresie ograniczania zmian klimatu, wskazano jednak na potrzebę ochrony zasobów wodnych oraz wykorzystanie gospodarcze wód pochodzących z odwodnienia kopalni w celu ograniczania skutków suszy.

Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego

Celem Konwencji jest ochrona dziedzictwa archeologicznego, obejmującego struktury, konstrukcje, zespoły budowlane, eksploatowane tereny, przedmioty, zabytki innego rodzaju, jak też ich otoczenie znajdujące się na ziemi lub pod wodą, jako źródła zbiorowej pamięci europejskiej i jako instrumentu dla badań historycznych i naukowych.

Na obszarze objętym zmianą Studium nie występują obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zapisy projektu zmiany Studium realizują również cele zawarte w:

- Ramowej Dyrektywie Wodnej Unii Europejskiej z dnia 23 października 2000 r. nr 2000/60/EC odnosząca się do gospodarki wodno-ściekowej i jakości wód;
- Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dyrektywą CAPE).

1.5.2. Poziom krajowy

Akty prawa ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym po ich ratyfikacji przez Polskę są implementowane za pośrednictwem aktów prawa o zasięgu krajowym tj. ustaw i rozporządzeń. Na terytorium Polski ustawą zasadniczą jest przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 1997 nr 78, poz. 483). Stwierdza ona, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5). Konstytucja ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m. in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74).

Nadrzędnym kryterium rozwiązań o charakterze strategicznym na wszystkich szczeblach zarządzania powinna być zawarta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju. Zakłada ona takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne, jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Do najważniejszych aktów prawa normujących kwestie związane z ochroną środowiska należy m.in. ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która określa zasady i tryb postępowania m.in. przy sporządzaniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ustawa jest efektem transpozycji dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Europy w sprawie ocen oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko oraz realizacji podpisanej przez Polskę w Aarhus w 1998 roku Konwencji EKG ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, która zgodnie z art. 91 Konstytucji RP stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana.

Ogromne znaczenie w implementacji zasad i celów ochrony środowiska ma również ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w której za podstawę działań planistycznych przyjęto ład przestrzenny i zrównoważony rozwój. Ustawa ta poprzez szeroki zakres wymaganych do uwzględnienia celów zawartych w art.1 ust.2 nawiązuje do zapisów wielu ustaw i rozporządzeń stanowiących przepisy odrębne, powiązanych z problematyką polityki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju, które wyszczególnione zostały w rozdziale dotyczącym podstawy prawnej niniejszego opracowania.

Podstawowym dokumentem krajowym, w który wpisują się cele wspólnotowej polityki ekologicznej jest „Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”. Dokument wskazuje cele o horyzoncie krótko i średniookresowym w zakresie działań systemowych, ochrony zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Celem głównym *Polityki* jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, natomiast cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Cele te będą realizowane poprzez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,

- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Konsekwencją tak przyjętych celów jest m.in.: ograniczenie presji konsumpcji na środowisko poprzez kształtowanie proekologicznych wzorców konsumpcji, dążenie do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawy jakości powietrza atmosferycznego, poprawy warunków klimatu akustycznego, wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami, przeciwdziałanie degradacji gleb, ochrona złóż kopalin przed nieracjonalną eksploatacją, przeciwdziałanie poważnym awariom, kształtowanie systemu obszarów chronionych oraz zachowanie i kształtowanie różnorodności biologicznej kraju.

Wśród problemów o charakterze strategicznym Polityka Ekologiczna Państwa wymienia również: poprawę jakości środowiska we wszystkich elementach (powietrze, wody, gleby, ekosystemy, gatunki i ich naturalne siedliska, klimat, krajobraz), utrzymanie i ochrona istniejących ekosystemów (w tym naturalnych siedlisk zwierząt i roślin) o cennych wartościach przyrodniczych i kulturowych, a także innych obszarów o dużym znaczeniu ekologicznym; zachowanie obszarów o wysokich walorach turystyczno-rekreacyjnych jako bazy dla efektywnego wypoczynku ludności; renaturalizacja obszarów cennych przyrodniczo.

Przyjęta uchwałą nr 39 Rady Ministrów z dnia 1 marca 2022 r. „Polityka Surowcowa Państwa” (Monitor Polski poz. 371) stanowi jeden z kluczowych projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w obszarze Środowisko. Definiuje ona PSP2050 jako projekt dotyczący budowy sprawnego i efektywnego systemu zarządzania i gospodarowania wszystkimi rodzajami kopalin i surowców mineralnych w całym łańcuchu wartości oraz posiadanymi przez Polskę ich zasobami. Polityka Surowcowa Państwa jest bezpośrednio związana z przyjętą w drodze uchwały Rady Ministrów Polityką energetyczną Polski do 2040 r., jak również Polityką Ekologiczną Państwa 2030.

Projekt zmiany Studium wpisuje się w realizację polityki surowcowej państwa poprzez zapewnienie ochrony udokumentowanego złoża oraz możliwości jego eksploatacji.

W związku z postępującymi zmianami klimatu, bardzo ważnym zadaniem staje się adaptacja do zachodzących zmian. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustoszenie, o niskim procencie lesistości¹.

¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/polityka-ekologiczna-panstwa-2030--strategia-rozwoju-w-obszarze-srodowiska-i-gospodarki-wodnej>

Realizując postanowienia konwencji o różnorodności biologicznej opracowana została Krajowa Strategia i Plan działań na rzecz ochrony i racjonalnego użytkowania różnorodności biologicznej. Jej celem strategicznym jest zachowanie całego bogactwa wszystkich poziomów organizacji przyrody (genetycznego, gatunkowego, ekosystemalnego i krajobrazowego) oraz zapewnienie jego trwałości i rozwoju. Ochrona różnorodności biologicznej musi obejmować przyrodę całego kraju, bez względu na formę jej użytkowania (obszary objęte ochroną i użytkowane gospodarczo), stopień zniszczenia lub przekształcenia.

Biorąc pod uwagę obszar opracowania zmiany Studium, zakres ustaleń oraz docelowe kierunki rozwoju, można stwierdzić, że Studium stwarza możliwość realizacji celów zawartych w przepisach prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego oraz sporządzonych dokumentach o charakterze strategicznym. Projekt zmiany Studium, poprzez dostosowanie do przepisów krajowych, bierze pod uwagę wymogi wdrażania Konwencji i Dyrektyw wspólnotowych.

1.5.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu lokalnym

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Strzelce Opolskie na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024 (Uchwała Nr XXXIV/272/2017 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 31 maja 2017 r.), uwzględnia cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Strzeleckiego na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024* oraz *Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019* i oparta jest na zasadach zawartych w II Polityce Ekologicznej Państwa. Zgodnie z aktualnym stanem prawnym, zarówno dokumenty na poziomie województwa jak również kraju są już nieaktualne, choć większość celów odpowiada nowym Programom.

Naczelną zasadą przyjętą w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Strzelce Opolskie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca harmonizację rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych. Na poziomie gminy rozwój zrównoważony jest kierunkiem rozwoju społeczno – gospodarczego, który w zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej nie prowadzi do degradacji środowiska przyrodniczego. Należy podkreślić, że nie oznacza on zahamowania procesów gospodarczych w gminie.

Nadrzędnym celem ustalonym w *Programie Ochrony Środowiska* jest poprawa warunków życia mieszkańców poprzez poprawę jakości środowiska, likwidację zaniedbań w jego ochronie i racjonalne gospodarowanie jego zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Cel ten realizowany będzie poprzez cele długoterminowe o horyzoncie czasowym do roku 2024 określone dla poszczególnych sektorów, w tym:

1. Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie Gminy Strzelce Opolskie oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska.
2. Dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
3. Ochrona mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
4. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
5. Ochrona zasobów kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.
6. Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej.
7. Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów oraz stworzenie niezbędnej infrastruktury do selektywnego

zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling.

8. Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej oraz racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej.
9. Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk klimatycznych, atmosferycznych i nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.
10. Edukacja ekologiczna oraz promocja postaw w zakresie ochrony środowiska.
11. Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia.

W wyniku dokonanej analizy można stwierdzić, że zapisy projektu zmiany Studium odnoszą się bezpośrednio lub pośrednio do celu nr 1, nr 4, nr 5 i nr 6 oraz umożliwiają ich realizację.

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Strzelce Opolskie”, który został przyjęty uchwałą nr XXV/201/2016 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 28 września 2016 roku. Wytycza on kierunki poprawy w sferze użyteczności publicznej, w mieszkalnictwie, transporcie, przemyśle czy usługach. Zwraca się w nim szczególną uwagę na zagadnienie niskoemisyjności, łączonej z szeroko pojętą energooszczędnością, która poprzez stosowanie różnych metod sprzyja ograniczeniu zużycia paliw pierwotnych, a w konsekwencji skutkuje ograniczeniem emisji dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych. Dodatkowym aspektem większości planowanych i podejmowanych w PGN działań jest redukcja emisji zanieczyszczeń smogotwórczych (m.in. pyłów, B(a)P, tlenków azotu czy siarki).

Zapisy projektu zmiany Studium nie dotyczą bezpośrednio celów Planu gospodarki niskoemisyjnej.

1.5.4. Główne problemy związane z ochroną środowiska i przyrody:

1. Konieczność ochrony złóż
2. Konieczność ochrony wód podziemnych.

Rozdział II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OPRACOWANIA

2.1. Położenie

Obszar opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie położony jest po wschodniej stronie terenu zwartej zabudowy obrębu Szymiszów-Osiedle. Od strony południowej ograniczony jest przebiegiem linii kolejowej nr 132 relacji Wrocław – Katowice, natomiast od strony północnej granica opracowania przebiega w bliskim sąsiedztwie drogi krajowej nr 94. Od strony północno- wschodniej wzdłuż granicy obszaru przebiega linia elektroenergetyczna 110kV.

Ryc. 2 Widok z lotu ptaka na obszar objęty zmianą Studium oraz tereny sąsiednie.
/źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

2.2. Sposób zagospodarowania i użytkowania terenu

Obszar objęty projektem zmiany Studium zalicza się do krajobrazów antropogenicznych, całkowicie przekształconych. W strukturze użytkowania dominują grunty rolne IV, V i VI klasy bonitacyjnej, jednak po wschodniej stronie obszaru górniczego występuje lokalnie płat gruntów rolnych klasy IIIb. Centralną część obszaru opracowania stanowi teren kopalni „Szymiszów” obejmujący użytki kopalne K oraz nieużytki. Zgodnie ze stanem istniejącym, w części południowej obszaru górniczego znajduje się zakład przeróbczy, w części północnej w bezpośrednim sąsiedztwie lasu – zwałowisko wewnętrzne, a w części centralnej obszar eksploatacji kopaliny. Tereny zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie użytkowane są głównie jako grunty rolne pod uprawami oraz lasy.

Obszar zmiany studium obejmuje złożę „Szymiszów” (ID:1929) oraz teren górniczy wyznaczony wokół obecnego obszaru górniczego, przy czym złożę ma zasięg wykraczający poza granice obecnego terenu górniczego.

Ryc. 3 Lokalizacja przestrzenna złoża Szymiszów. /źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/>

Złoże podlega eksploatacji w granicach obszaru górniczego, a kopalinę stanowią kamienie drogowe i budowlane oraz wapień i margle przemysłu wapienniczego. Zasoby geologiczne złoża obejmują wapień warstw karchowickich, wapień warstw terebratulowych oraz wapień warstw górażdzańskich.

Koncesja na wydobycie kopaliny ze złoża została wydana przez Marszałka Województwa Opolskiego Nr 101/2012 z dnia 12.11.2012 r. (zmieniona Decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 7.02.2014 r.). Koncesja jest ważna do 2062 r.

Zgodnie ze stanem zawartym w dokumentacji geologicznej zatwierdzonej w 2011 r., złożo miało powierzchnię 65,49 ha oraz obszar i teren górniczy o powierzchniach odpowiednio ok. 32 ha i 135 ha. W 2016 r., w związku ze wznowieniem eksploatacji, zniesiony został zakaz wydobywania kopaliny na obszarze położonym w granicach terenu ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej w Strzelcach Opolskich (Nowa Wieś). W 2018 r. na podstawie Dodatku nr 4 do dokumentacji geologicznej nastąpiło poszerzenie zasięgu udokumentowanego złoża oraz jego obniżenie do spągu warstw górażdzańskich. Zasoby geologiczne ustalone w kategorii C1 na dzień 31.12.2017 r. wynoszą 181 628,3 tys. ton. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosiła 171,06 ha, obszaru górniczego 50,82 ha, a terenu górniczego 162,30 ha.

Na podstawie Decyzji Marszałka Województwa Opolskiego nr DOŚ-II.7427.9.2020.JJ z dnia 18 maja 2020 r. nastąpiło dalsze powiększenie zasięgu udokumentowanego złoża w kierunku zachodnim, w zakresie zgodnym z „Dodatkem nr 5 do dokumentacji geologicznej złoża wapienia Szymiszów w kategorii C1”. Zasoby złoża na dzień 31.12.2019 r. zostały ustalone na 199 334,85 tys. ton.

Sposób zagospodarowania i użytkowania terenu zaprezentowano na mapie nr 1 stanowiącej załącznik do niniejszej prognozy.

2.3. Infrastruktura techniczna i komunikacja

2.3.1. Układ komunikacyjny

Obszar opracowania zmiany Studium obsługiwany jest poprzez drogę gminną dojazdową z bezpośrednim powiązaniem z drogą krajową nr 94.

2.3.2. Sieć wodociągowa

Na terenie gminy Strzelce Opolskie istnieje 9 zorganizowanych ujęć wód. Dla poszczególnych ujęć ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej stanowiące ważne uwarunkowanie w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym dla trzech ujęć ustanowiono jedynie strefy ochrony bezpośredniej, natomiast pozostałe mają również strefy ochrony pośredniej obejmujące rozległe obszary. Zaopatrzenie w wodę odbywa się wyłącznie z zasobów wód podziemnych.

Na obszarze objętym zmianą Studium nie występuje sieć wodociągowa, jednak przebiega ona od strony południowej w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru opracowania.

2.3.3. Kanalizacja sanitarna

Odprowadzenie ścieków w gminie Strzelce Opolskie odbywa się do istniejącej biologicznej oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów zlokalizowanej w granicach miasta Strzelce Opolskie, za pomocą systematycznie rozbudowywanej sieci kanalizacyjnej.

Na obszarze objętym opracowaniem zmiany Studium ze względu na brak zabudowy, nie występuje sieć kanalizacji sanitarnej, jednak w razie takiej potrzeby możliwe jest jej doprowadzenie od strony wsi Szymiszów.

2.3.4. Kanalizacja deszczowa

Na terenie gminy Strzelce Opolskie wody opadowe i roztopowe odprowadzane są głównie bezpośrednio do gruntu. Sieć kanalizacji deszczowej jest fragmentaryczna. W większości wypadków stanowi ona system otwartych rowów, z których woda wpływa do cieków wodnych lub jest odprowadzana do gruntu.

Na obszarze objętym opracowaniem zmiany Studium sieć kanalizacji deszczowej nie występuje. Ze względu na potrzebę odwodnienia kopalni planowana jest budowa rurociągu grawitacyjnego odprowadzającego wodę do rzeki Rozmierecka Woda. Lokalizacja rurociągu została uzgodniona w 2020 r. z organami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w indywidualnym postępowaniu w sprawie wydania decyzji o ustaleniu warunków zabudowy.

2.3.5. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami odbywa się zgodnie z uchwałą Nr XXVII/307/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”. Gmina Strzelce Opolskie została zaliczona do Regionu Południowo-Wschodniego.

2.3.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz paliwa gazowe

Zadania gminy związane z zaopatrzeniem w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe realizowane są na podstawie „Aktualizacji Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Strzelce Opolskie na lata 2017-2031”.

Obszar opracowania zmiany Studium zaopatrywany jest w energię z linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15kV. Na istniejących GPZ-tach występują duże rezerwy mocy, nie ma zatem ograniczeń w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną.

Przez obszar opracowania zmiany Studium ani w odległości 100 m od jego granic nie przebiegają gazociągi wysokiego ani średniego ciśnienia.

Obszar opracowania zmiany studium nie wymaga zaopatrzenia w energię ciepłą ani gazową.

2.4. Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Na obszarze objętym zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie nie występują obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków ani stanowiska archeologiczne.

Rozdział III. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM

3.1. Ogólna charakterystyka fizjograficzna terenu

3.1.1. Położenie geograficzne oraz warunki morfologiczne

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski² gmina Strzelce Opolskie położona jest w strefie kontaktowej dwóch rozległych prowincji geograficznych, a tym samym odmiennie ich reprezentujących podprowincji, makroregionów i mezoregionów. Część południowa gminy, w tym obszar opracowania zmiany Studium, przynależy do prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska, makroregionu Wyżyna Śląska i mezoregionu Chełm (341.11) zaliczana do typu wyżyn z przewagą skał węglanowych. Część północna stanowi fragment prowincji Niz Środkowoeuropejski, podprowincji Niziny Środkowopolskie, makroregionu Nizina Śląska i mezoregionu Równina Opolska (318.57), zaliczana jest do typu wysoczyzny staroglacjalne bezjeziorne.

Obszar opracowania zmiany Studium cechuje się przeciętnymi walorami krajobrazu. Ukształtowanie terenu jest nizinne. Pionowe deniwelacje stanowią jedynie ściany istniejącego wyrobiska kopalni oraz wałów i nasypów.

Obszar cechuje się niewielką różnorodnością siedlisk przyrodniczych oraz niską wartością środowiska kulturowego. Nie występują cieki wodne ani doliny rzeczne. Dominuje krajobraz rolniczy bez zadrzewień.

Pod względem typologii krajobrazu naturalnego A. Richlinga³ na obszarze opracowania zmiany Studium występuje krajobraz nizinny, peryglacjalny, równinny i falisty, z dominującymi glebami bielcowymi, rzadką siecią wód powierzchniowych oraz roślinnością potencjalną w postaci borów mieszanych i łąk.

3.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym gmina Strzelce Opolskie położona jest na obszarze dwóch dużych jednostek strukturalnych, w tym:

- strefy fałdów młodowaryscyjskich - zbudowanej z naprzemianległych zespołów metaszarogłazów i metaupków górnego dewonu (budujących Góry Opawskie) oraz niezmetamorfizowanych

² Kondracki J., Richling A., *Regiony fizycznogeograficzne, Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*, Główny Geodeta Kraju, Warszawa, 1993-1997

³ Richling A., Ostaszewska K., *Geografia fizyczna Polski*. Warszawa: PWN, 2005

utworów karbonu w postaci szarogłazów i łupków, podścielających utwory permu i triasu. Strop osadów zalega od kilkudziesięciu do kilkuset metrów, jedynie w okolicach Płużnicy Wielkiej występuje na głębokości kilku metrów,

- Monokliny Przesudeckiej wchodzącej w skład Progu Środkowotriasowego. Jest to pasmo wzniesień pochodzenia tektoniczno - denudacyjnego, zbudowane z osadów dolnego (T1) i środkowego triasu (T2), które rozciąga się na znacznej szerokości od Olkusa po Krapkowice. Stanowi ono charakterystyczny element morfologiczny wyraźnie zaznaczający się w krajobrazie Wyżyny Śląskiej. Pasma to silnie rozczłonkowane przez czynniki erozyjno-denudacyjne, rozpada się na szereg płaskowyżów, pagórków i garbów, między innymi Garb Chełmu. Garb ten opada w kierunku południowym stromym 170-cio metrowym progiem o założeniach tektonicznych. Tektonika omawianego obszaru obejmuje dwa piętra strukturalne: starsze waryscyjskie i młodsze alpejskie. Utwory obydwu pięter ukazują się w podłożu czwartorzędu (Q). Zbudowana jest z monoklinalnie ułożonych osadów permu w spągu i triasu w stropie. Perm, występujący wyłącznie w podłożu, reprezentowany jest przez zlepieńce i piaskowce z przewarstwieniami mułowców czerwonego spągowca oraz mułowce, łupki i anhydryty cechsztynu. Osady triasu w większości wapienie i dolomity są najważniejszymi osadami powierzchniowymi i podpowierzchniowymi terenu gminy. Od południa ku jej północy występują na pasowych wychodniach osady od najstarszych formacji gogolińskich, następnie górażdzańskich, terebratulowych i karchowickich, należące do środkowego triasu (wapienia muszlowego) oraz osady kajpru i retyku, należące do triasu górnego.

Na wysokości Strzelec Opolskich osady triasu wykształcone są w pełnym profilu triasu dolnego i wapienia muszlowego, w części północnej zlokalizowano w większości pod czwartorzędem również spągowe osady triasu górnego. Wychodnie wapienia muszlowego, rozciągające się na przestrzeni ponad 100 km, począwszy od doliny Odry koło Krapkowic, poprzez Strzelce Opolskie i dalej Tarnowskie Góry po Olkusz, zadecydowały o regionalizacji geomorfologicznej Chełmu.

Trzeciorząd zaznaczył się ruchami tektonicznymi i zjawiskami wulkanicznymi, stanowiącymi kontynuację ruchów tektonicznych orogenezy alpejskiej, powodującymi powstanie wielu intruzji magmowych i uskoków Chełmu, szczególnie w rejonie Góry św. Anny, natomiast w południowej części gminy Strzelce Opolskie pofalowaniem powierzchni. Jednocześnie erozja struktur w górnym pliocenie i na początku plejstocenu spowodowały powstanie głęboko wciętych dolin rzecznych, wypełnionych następnie utworami czwartorzędowymi. W przypadku obszaru gminy Strzelce Opolskie dotyczy to doliny górnego biegu rzeki Jemielnicy. Brak natomiast odzwierciedlenia trzeciorzędu w uwarstwieniu geologicznym podłoża.

Utwory czwartorzędu stanowią cienką i nieciągłą pokrywę, której miąższość wzrasta od zera do kilku, lokalnie kilkunastu metrów i rośnie w kierunku północnej części obszaru gminy. Osady czwartorzędowe to w większości osady moreny dennej, wodnolodowcowe zlodowacenia południowopolskiego środkowopolskiego i osady aluwialne interglacjałów, na które nakładają się utwory holoceni. Zlodowacenie południowopolskie pozostawiło grube osady moreny dennej, które następnie uległy znacznej erozji w okresie interglacjału mazowieckiego. Stadiał Odry zlodowacenia środkowopolskiego pozostawił większość aktualnie zalegających osadów moreny dennej, moren recesyjnych, sandrów i ozów. Stadiał Warty zlodowacenia środkowopolskiego, interglacjał emski i zlodowacenie północno-polskie charakteryzuje się następującymi po sobie okresami erozji i akumulacji, szczególnie w obrębie dolin rzecznych, tworzeniem łąk zastoiskowych i powstawaniem pokryw lessowych. Najgrubsze pokrywy czwartorzędu występują w północnej części gminy, w rejonie wsi Kadłub, Osiek, Jędrynie i Rozmierz. Lokalnie stwierdza się tu występowanie wzniesień moren recesyjnych oraz form akumulacji wodnolodowcowej szczelinowej.

Osady holocenu to głównie sedymenty aluwialne w dolinach rzecznych osady madowo - piaszczyste, a lokalnie również torfy i namuły. Na przelomie plejstocenu i holocenu w północnej i centralnej części gminy (a w mniejszym zakresie również w części wschodniej) zaznaczyła się akumulacja eoliczna, której efektem są

wydmy. Największe ich koncentracje występują w lasach na terenie wsi Kadłub.

Pod względem przepuszczalności powierzchniowych warstw osadów południowa oraz centralna część terenu gminy Strzelce Opolskie, należąca fizjograficznie do Chełmu, charakteryzuje się dobrą przepuszczalnością. Dzieje się tak za sprawą wychodni szczelinowych osadów wapiennych środkowego triasu, a także cienkiej powierzchni nadkładu czwartorzędu. Wyjątkiem, jeśli chodzi o południową część gminy Strzelce Opolskie, jest południowa część terenu wsi Płużnica Wielka, należąca fizjograficznie do Kotliny Raciborskiej, zbudowana geologicznie z glin zwałowych czwartorzędowych na podłożu fliszowym karbonu dolnego, złożonym ze zlepieńców i łupków ilastych facji kulmu. Teren ten wykazuje słabą przepuszczalność.

3.1.3. Udokumentowane złoża kopalin.

Budowa geologiczna gminy Strzelce Opolskie wskazuje na bardzo duże znaczenie surowcowe występujących tu osadów triasowych. Znaczenie to jest przemysłowe i regionalne. Stanowi podstawę dla rozwoju przemysłu cementowo-wapienniczego. Dla potrzeb przemysłu materiałów wiążących znaczenie mają osady dolnego i częściowo środkowego wapienia muszlowego, ciągnące się szerokim pasem od Krapkowic, przez teren gminy Strzelce Opolskie, aż do Olkusza. Osady wapienia muszlowego wynurzają się spod grubej warstwy czwartorzędu na odcinku od wsi Chorula do wsi Wielowieś.

Na terenie gminy Strzelce Opolskie zlokalizowanych jest sześć udokumentowanych złóż surowców mineralnych, w tym:

Złoże „Strzelce Opolskie” WW 1855 – kopalinę stanowią wapień i margle przemysłu cementowego, w tym wapień triasowe (karchowickie, terebratulowe i górażdzańskie). Aktualna koncesja na wydobycie wydana została decyzją 5/2000 Ministra Środowiska z dnia 12.05.2000 r. (zmieniona decyzją z 23.01.2001 r.). Wyznaczono w niej obszar górniczy o powierzchni 229,98 ha oraz teren górniczy o powierzchni 921,98 ha. Rekultywacja w dnie wyrobiska powinna przebiegać w kierunku wodnym, a na obszarze zwałowiska nadkładu w kierunku leśnym. Część obszaru zwałowiska od strony południowej została już zrekultywowana, ze zmianą użytku na Ls.

Złoże „Strzelce Opolskie I” WW 1930 – kopalinę stanowią wapień i margle przemysłu wapienniczego. Kopalinę główną stanowią wapień górażdzańskie dla przemysłu wapienniczego, natomiast kopalnią towarzyszącą zalegającą w nadkładzie kopaliny głównej są wapień terebratulowe - surowiec wysoki dla przemysłu cementowego. Użytkownikiem głównym złoża są Zakłady Wapiennicze Lhoist S.A. z siedzibą w Tarnowie Opolskim. Koncesja na wydobycie wydana była decyzją MŚ 7/2001 z 22.06.2001 r. na 24 lata. W decyzji ustalono obszar górniczy o powierzchni 134,09 ha oraz teren górniczy o powierzchni 254,42 ha. Większość surowca została już wyeksploatowana. Koncesja na eksploatację obowiązuje do 2025 r., po tej dacie wyrobisko ma być poddane rekultywacji w kierunku leśnym (zgodnie z decyzją).

Złoże „Strzelce Opolskie II” WW 1932 – kopalinę stanowią wapień i margle przemysłu wapienniczego. Zasoby geologiczne złoża ustalone w dokumentacji geologicznej zatwierdzonej decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 30.06.1970 r., znak ZK/012/K/2179/70 wynoszą 29 722 tys. ton zasobów bilansowych w kat B. Złoże nie jest i nie było wcześniej eksploatowane, nie wyznaczono dla niego obszaru ani terenu górniczego.

Złoże „Szymbiszów” KD 1929 – kopalinę stanowią kamienie drogowe i budowlane oraz wapień i margle przemysłu wapienniczego. Zasoby geologiczne złoża obejmują wapień warstw karchowickich, wapień warstw terebratulowych oraz wapień warstw górażdzańskich. Złoże przez wiele lat nie było

eksploatowane. Koncesja na ponowne wydobycie kopaliny ze złoża została wydana przez Marszałka Województwa Opolskiego Nr 101/2012 z dnia 12.11.2012 r. (zmieniona Decyzją Marszałka WO z dnia 7.02.2014 r.) Koncesja jest ważna do 2062 r.

Zgodnie ze stanem zawartym w dokumentacji geologicznej zatwierdzonej w 2011 r., złożo miało powierzchnię 65,49 ha. oraz obszar i teren górniczy o powierzchniach odpowiednio ok. 32 ha i 135 ha. W 2016 r. w związku z wznowieniem eksploatacji kopalni, zniesiony został zakaz wydobywania kopaliny na obszarze położonym w granicach terenu ochrony pośredniej ujęcia wody w Strzelcach Opolskich.

W 2018 r. na podstawie Dodatku nr 4 do dokumentacji geologicznej nastąpiło poszerzenie zasięgu udokumentowanego złoża oraz jego obniżenie do spągu warstw górażdżańskich. Zasoby geologiczne ustalone w kat. C1 na dzień 31.12.2017 r. wynoszą 181 628, 3 tys ton. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 171,06 ha, obszaru górniczego 50,8 ha, a terenu górniczego 162,3 ha.

Na podstawie Decyzji Marszałka Województwa Opolskiego nr DOŚ-II.7427.9.2020.JJ z dnia 18 maja 2020 r. nastąpiło dalsze powiększenia zasięgu udokumentowanego złoża w kierunku zachodnim, w zakresie zgodnym z „Dodatkem nr 5 do dokumentacji geologicznej złoża wapienia Szymiszów w kategorii C1”. Zasoby złoża na dzień 31.12.2019 r. zostały ustalone na 199 334,85 tys. ton.

Złożo koliduje z obszarami chronionymi – znajduje się na terenie obszaru najwyższej ochrony (ONO) Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 333 „Opole – Zawadzkie”.

Złożo „Roźniątów” 15795 – kopalinę stanowi kruszywo naturalne. Złożo rozpoznane wstępnie w kategorii C1 i C2, zatwierdzone decyzją Starosty Strzeleckiego Nr SL.6522.2.2.2012 z 21.02.2012 r. Złożo ma powierzchnię 1,997 ha i nie jest obecnie eksploatowane.

Złożo „Roźniątów 1” 19570 – nowo wyznaczone złożo kruszywa naturalnego w kat. C1, zatwierdzone decyzją Starosty Strzeleckiego Nr GO.6528.1.2.2019 z dnia 18.06.2019 r. Zasoby bilansowe na dzień 31.12.2018 r. w ilości 186,72 tys. ton. Złożo ma powierzchnię 1,886 ha.

Obszar objęty zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie obejmuje w całości złożo „Szymiszów”.

3.1.4. Charakterystyka stosunków wodnych

Zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną Paczyńskiego⁴ gmina Strzelce Opolskie położona jest w prowincji wyżynnej, w regionie śląsko-krakowskim XII (część południowa i południowo-zachodnia) oraz w prowincji niżowej, w regionie XV wrocławskim (część środkowa i północna). Wody podziemne występują na obszarze opracowania tworząc cztery główne poziomy wodonośne reprezentujące piętra permu, karbonu, triasu (T1, T2 i T3) oraz czwartorzędu. Występowanie licznych warstw wodonośnych w różnych utworach związane jest z uwarunkowaniami tektonicznymi.

Wody poziomu czwartorzędowego (Q1) występują na całym obszarze gminy, w utworach piaszczysto-żwirowych holocenijskich dolin rzecznych i wodnolodowcowych, osiągając wydajność od 5 (na południu) do 21 m³/h (na północy). Stosunkowo niewielka wydajność tego poziomu charakteryzuje się dużą zmiennością uzależnioną litologią, rzeźbą terenu i rozcięciami erozyjnymi odwadniającymi teren. Zwierciadło wód znajduje się na poziomie 2-10 m, jest swobodne, lokalnie napięte pod warstwą namulów i mad rzecznych. Kierunek spływu nawiązuje do kierunków spływu wód powierzchniowych. Zasilanie poziomu odbywa się poprzez bezpośrednią infiltrację wód opadowych oraz częściowo infiltrację rzeczna (na północy).

⁴ *Hydrogeologia regionalna Polski*, [red.] B. Paczyński, A.Sadurski, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2007

Wody poziomu trzeciorzędowego tworzą trzy warstwy wodonośne, głównie środkowego i dolnego triasu, w szczelinowych wapieniach i dolomitach wapienia muszlowego oraz porowo-szczelinowych piaskowcach triasu dolnego, a ich wody znajdują się pod ciśnieniem hydrostatycznym. Wody dolnego triasu występują głównie w południowej części gminy na głębokości od 5 do 130 metrów, przy wydajności 10-100m³/h. Bardziej na północ poziom ten zapada się pod poziomem triasu środkowego stanowiącego najważniejszy i najwydajniejszy poziom wodonośny na Opolszczyźnie (wydajność dochodzi do 120 m³/h). Pod względem izolacji pierwszego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu, w południowej części gminy Strzelce Opolskie jest ona słaba, natomiast na północy stosunkowo duża, co wynika ze wzrastającej grubości pokrywy czwartorzędowej. Poziom na terenie gminy jest ciągły w dolnym triasie i prawie ciągły (z wyjątkiem południowej przygranicznej części gminy) w triasie środkowym. Zasilany jest bezpośrednio z opadów atmosferycznych na wychodniach wapieni środkowotriasowych (warstwy górażdzańskie, karchowickie, terebratulowe i dipoporowe) lub pośrednio, bocznie z warstw gogolińskich. Lokalne wypływy wód z tego poziomu występują w wywierzykach w Strzelcach Opolskich, Roźniątowie, Błotnicy Strzeleckiej i Sucheju.

Z uwagi na przewodność hydrauliczną, wydajność potencjalną studni oraz ryzyko zagrożenia zasobów wodnych, na obszarze gminy Strzelce Opolskie wyodrębniono trzy Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), w tym:

Zbiornik GZWP nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie” zbiornik porowo-szczelinowy triasu dolnego z poziomami wodonośnymi piaskowca: dolnego i środkowego oraz retu. Wody występują tu w warstwach piaskowców, zlepieńców i piasków przewarstwionych ilami, związane z wapieniami i dolomitami. Zwierciadło wód zbiornika zalega na głębokości 100-600 m ppt. Zbiornik został udokumentowany w 2013 r.

Zbiornik GZWP 333 „Opole - Zawadzkie” zbiornik krasowo-szczelinowy w wapieniu muszlowym, udokumentowany w 2005r. Obejmuje centralną i północną część gminy Strzelce Opolskie,. Cechuje się wodami czystymi i bardzo czystymi, nie wymagającymi uzdatniania, o dużych zasobach dyspozycyjnych, szacowanych na 200.000m³/d, zalegający na głębokości 120-240 m. Zbiornik objęty jest najwyższą ochroną (ONO) ze względu na niską odporność naturalną.

Zbiornik GZWP 327 „Lubliniec – Myszków” zbiornik krasowo-szczelinowy, wykształcony w utworach triasowych serii węglanowej triasu środkowego i dolnego. Stanowi kontynuację GZWP 333 na terenie woj. śląskiego. Średnia głębokość zwierciadła (i ujęć) wynosi 135 m. Cechuje się wodami czystymi i bardzo czystymi, nie wymagającymi uzdatniania, o bardzo dużych zasobach dyspozycyjnych.

Obszar opracowania zmiany Studium położony jest w granicach **GZWP 333** i **GZWP 335** oraz w granicach Jednolitych Części Wód Podziemnych **JCWpd 110** o wodach w stanie dobrym, niezagrażonym (monitoring diagnostyczny 2012 r.). Występują tu cztery piętra wodonośne: czwartorzęd (porowy); neogen (porowy); kreda (porowo-szczelinowy); trias (porowo-szczelinowy, szczelinowo-krasowy). Jednostkę charakteryzuje duży pobór wód z odwodnienia kopalnianego stanowiący ok. 25% całego poboru. Wykorzystanie dostępnych do zagospodarowania zasobów szacowane jest na 44,1%. Główną zlewnię stanowi rzeka Mała Panew.

Gmina Strzelce Opolskie leży w całości w obszarze dorzecza Odry, na pograniczu Regionu Górnej Odry (RGO) i Regionu Środkowej Odry (RSO), których rozgraniczenie biegnie wododziałem zlewni Kłodnicy i zlewni Małej Panwi i przecina wieś Płużnica Wielka. Dla obszaru dorzecza w 2011 r. został opracowany i zatwierdzony Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry⁵. Zgodnie z wytycznymi Ramowej Dyrektywy Wodnej, w celu monitorowania ilości i jakości wód oraz sporządzania raportów o ich stanie,

⁵ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Monitor Polski z 2011r. nr 40 poz. 451

obszar dorzecza został podzielony na jednolite części wód powierzchniowych JCWP z wyszczególnieniem rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych.

Obszar opracowania zmiany Studium położony jest w granicach zlewni rzeki Jemielnicy i należy do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych JCWP PLRW600017118889 Jemielnica od Źródła do Suchej.

Na obszarze opracowania zmiany Studium sieć hydrograficzna nie występuje. Odpływ wód opadowych następuje bezpośrednio w głąb górotworu wapieni środkowotriasowych.

3.1.5. Gleby

Gmina Strzelce Opolskie położona jest w Częstochowsko – Kieleckiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej (wg R. Gumińskiego), przy czym południowa część gminy znajduje się w strzeleckim regionie glebowo-rolniczym, którego granice generalnie pokrywają się z mezoregionem Chełm, natomiast część centralna i północna przynależy do regionu opolskiego. Regiony są charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem uwarunkowań, w tym⁶:

- region strzelecki charakteryzuje się przewagą gleb kompleksu 2 – pszennego dobrego z małym udziałem kompleksu 3-pszennego wadliwego, zaliczanych w większości do III klasy bonitacyjnej. Wśród gruntów ornych przeważają gleby brunatne wylugowane wytworzone z utworów lessowych ilastych i częściowo piaszczystych oraz gleby pseudobielicowe (płowe) z udziałem rędzin i czarnoziemów zdegradowanych, wytworzonych z lessów. Gleby te mają uregulowane stosunki wodno – powietrzne i w niewielkim stopniu są wrażliwe długotrwałą suszę. Występują one w południowej części gminy na gruntach wsi Ligota Dolna i Ligota Górna, Kalinów, Kalinowice, Szymiszów, Roźniątów, Brzezina, Warmątowice i Błotnica Strzelecka.
- region opolski cechuje się przewagą gleb kompleksu 5 – żytniego dobrego i 6 – żytniego słabego, zaliczanych do klas bonitacyjnych IVb i V. W większości są to gleby lekkie (82%) wytworzone z piasków i glin napiaskowych. Wymagają one stałego wzbogacania w nawozy mineralne, co sprawia, że ich uprawa jest zasadniczo nieopłacalna. Pod względem typologicznym zaliczają się one do gleb bielicowych i brunatnych, wylugowanych, kwaśnych. W strefie doliny Jemielnicy i jej dopływów – występują mady rzeczne, wytworzone z osadów aluwialnych, w tym głównie na gruntach wsi Kadłub i Osiek, a także w Grodzisku, Suchej i Rozmierzy. Na glebach tych koncentrują się trwałe użytki zielone.

Na obszarze opracowania zmiany Studium występują głównie gleby słabe IV, V i VI klasy bonitacyjnej. Jednak po wschodniej stronie obszaru górniczego lokalnie występuje płat gruntów rolnych III klasy bonitacyjnej. W obrębie kopalni występują użytki kopalne i nieużytki.

3.1.6. Powietrze atmosferyczne

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Współcześnie coraz trudniej jest wskazać rejony, w których powietrze atmosferyczne byłoby całkowicie wolne od zanieczyszczeń.

Najważniejszymi źródłami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie gminy Strzelce Opolskie są następujące procesy:

- spalanie paliw w celach grzewczych,

⁶ Warunki przyrodnicze produkcji rolnej, województwo opolskie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Puławy 1987

- emisja gazów i pyłów z zakładów przemysłowych i usługowych,
- emisja pyłów z prowadzonej eksploatacji wapieni i kamienia budowlanego, w tym z obszaru kopalni „Szymiszów”,
- spalanie paliw samochodowych,
- napływ zanieczyszczeń spoza gminy.

Bieżąca ocena jakości powietrza dokonywana jest według nowej klasyfikacji stref, zgodnie z którą obszar gminy Strzelce Opolskie zaliczony jest do strefy opolskiej o kodzie PL1602, która obejmuje swoim zasięgiem całe województwo opolskie z wyjątkiem miasta Opole. Tak duży obszar strefy prowadzi jednak do znacznej generalizacji wyników badań, a symbol klasy wynikowej dla danej substancji nie odzwierciedla faktycznego poziomu zanieczyszczeń w obszarze objętym zmianą Studium.

Zgodnie z wynikami monitoringu jakości powietrza za rok 2021⁷ strefa opolska została zaliczona do klasy C ze względu na przekroczone wartości dopuszczalne poziomu pyłu zawieszonego PM 10 i PM 2,5, oraz benzo(a)pirenu B(a)P w powietrzu. Przyznanie klasy C wskazuje na konieczność opracowania programu ochrony powietrza dla całej strefy.

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2.5
1	miasto Opole	PL1601	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1
2	strefa opolska	PL1602	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ²

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2.

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa opolska uzyskała klasę A.

Ryc. 5 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}) [źródło: GIOŚ]

Klasyfikacja stref uzyskana w ramach oceny jakości powietrza za rok 2021 jest identyczna jak w ocenie za rok 2020. Porównując jednak bieżącą ocenę z ocenami z lat wcześniejszych można zauważyć poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i pyłu zawieszonego PM_{2,5} w strefie miasto Opole oraz benzenu i ozonu w strefie opolskiej. Głównym problem na terenie województwa opolskiego pozostaje przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ w obu strefach, a także przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (faza II) i średniodobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ w strefie opolskiej.⁸

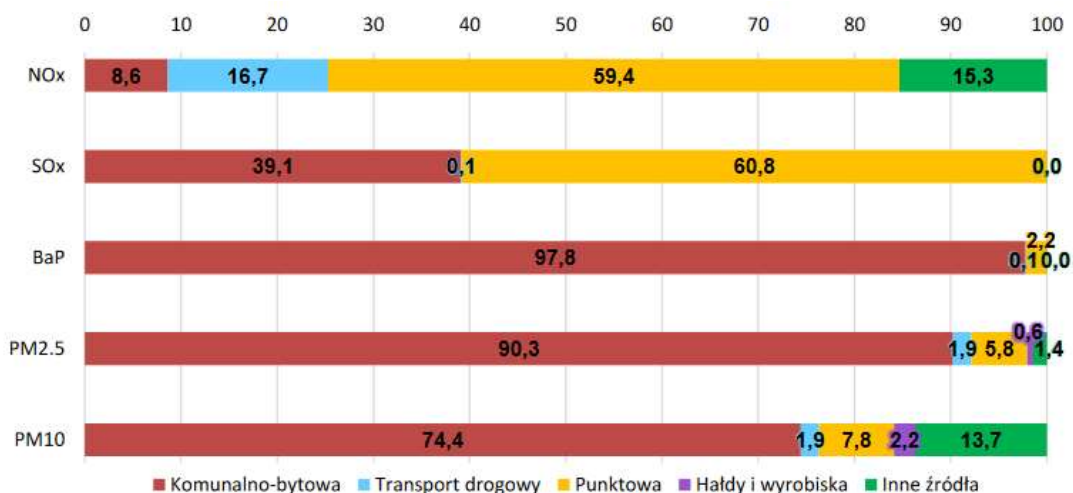
Na terenie gminy Strzelce Opolskie odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego Benzo(a)pirenu oraz ozonu O₃.

Dokładniejsze wyniki badań publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska potwierdzają istnienie prawidłowości pod względem emisji dwutlenku azotu NO₂, którego najwyższe stężenia odnotowywane są w okresie zimowym, a spadają w okresie letnim. Wartości nie przekraczają maksymalnych dopuszczonych stężeń średniorocznych. Również stężenia dwutlenku siarki utrzymują się na bardzo niskim poziomie, przy czym podobnie jak dla dwutlenku azotu, najwyższe wartości odnotowywane są w okresie zimowym, a najniższe w okresie letnim.

⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu, Opole 2022

⁸ ibidem

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STRZELCE OPOLSKIE

Ryc. 6 Udziały źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza w województwie opolskim.
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021,
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu, Opole 2022

W województwie opolskim obowiązuje „Program ochrony powietrza dla województwa opolskiego”, przyjęty uchwałą Nr XX/193/2020 w dniu 28 lipca 2020 roku. Program zawiera diagnozę stanu istniejącego w zakresie zanieczyszczenia powietrza oraz wytycza cele i podstawowe kierunki działań umożliwiające poprawę jego jakości, w tym określa poziomy redukcji zanieczyszczeń dla poszczególnych gmin, a także zadania do realizacji adresowane do władz gmin.

Działania naprawcze na obszarze objętym opracowaniem zmiany Studium dotyczą głównie ograniczania emisji pyłów pochodzących z hałd i wyrobisk oraz zakładu przerobczego jednak możliwości ich zastosowania są ograniczone.

3.1.7. Szata roślinna i zwierzęta

Pod względem regionalizacji geobotanicznej J.M. Matuszkiewicza obszar gminy Strzelce Opolskie przynależy do następujących jednostek:

- Kraina Dolnośląska, Okręg Borów Stobrawskich, Turawskich i Niemodlińskich, Podokręg Ozimski (B.5.3.i),
- Kraina Dolnośląska, Okręg Borów Stobrawskich, Turawskich i Niemodlińskich, Podokręg Tarnowskoopolski (B.5.3.j.), obejmująca centralną i zachodnią część gminy,
- Dział Wyżyn Południowopolskich, Kraina Górnośląska, Okręg Rybnicko-Kędzierzyński, Podokręg Zdieszowicki (C.3.2.a) obejmujący południową część gminy, w granicach Garbu Chełmu.

Według geobotanicznego podziału Śląska teren gminy leży w Obszarze Eurosyberyjskim, w Prowincji Niżowo-Wyżynnej, w strefie kontaktowej dwóch odmiennych krain: Niziny Śląskiej i Wyżyny Śląskiej. Obszar południowy, będący w zasięgu Wyżyny Śląskiej zaliczany jest do okręgu zachodniego, podokręgu Chełm. Powyższy podział geobotaniczny pokrywa się w zasadzie z podziałem na jednostki fizyczno-geograficzne.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Tramplera, teren gminy znajduje się w zasięgu V Krainy Śląskiej, 6 Dzielnicy Kędzierzyńsko – Rybnickiej, mezoregionie Chełmskim w części południowej, w mezoregionie Gogolińsko – Strzeleckim w części centralnej oraz w mezoregionie Bory Stobrawskie w części północnej.

Na obszarze opracowania zmiany studium nie występują siedliska naturalne, lecz głównie tereny przekształcone antropogenicznie t.j. wyrobisko kopalni oraz agrocenozy (agroekosystemy pól uprawnych).

Potencjalna roślinność naturalna charakterystyczna dla większości gminy Strzelce Opolskie to las świeży Lśw, w tym głównie grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria uboga (Tilio-Carpinetum). Jest to wielogatunkowy las liściasty lub mieszany z przewagą grabu i dębu, niekiedy z domieszką lipy drobnolistnej i szerokolistnej, klonu, jawora i świerku. Warstwa runa zajmuje 40-100% powierzchni i jest bogata w gatunki roślin takie jak: Gajowiec żółty (*Galeobdolon luteum*), Żywiec cebulkowy (*Dentaria bulbifera*), Marzanka wonna (*Galium odoratum*), Czerniec gronkowy (*Actaea spicata*), Turzyca leśna (*Carex sylvatica*) czy Jaskier różnolistny (*Ranunculus auricomus*).

Obecny charakter roślinności rzeczywistej jest efektem istotnych przekształceń antropogenicznych, gdzie naturalne lasy zostały zastąpione przez uprawy polowe oraz tereny wyrobiska pozbawione praktycznie roślinności. Zbiorowiska naturalne i seminaturalne są w znaczącym stopniu zdegradowane.

W związku z silnym przekształceniem naturalnych ekosystemów obszar gminy Strzelce Opolskie, w tym obszar objęty zmianą studium, nie prezentuje znacznych walorów faunistycznych, teren zamieszkują głównie gatunki pospolite i niezagrożone. Obszar objęty opracowaniem zmiany Studium, poza wyrobiskiem zdominowany jest przez uprawy rolnicze i stanowi środowisko życia typowe dla mieszkańców agrocenoz.

Na terenie wyrobiska nie stwierdzono występowania gatunków chronionych, chociaż w opracowaniu ekofizjograficznym z 2015 r. były one wskazane w miejscu prowadzonej historycznie eksploatacji.

Skład fauny gminy Strzelce Opolskie w zakresie zwierząt kręgowych jest zbliżony do składu w sąsiednich gminach. Na obszarze gminy nie występują ostoje faunistyczne o znaczeniu międzynarodowym, krajowym ani regionalnym.

Wszystkie gatunki płazów i gadów podlegają w Polsce ochronie prawnej. Ze względu na specyficzne wymagania środowiskowe, wrażliwość na zanieczyszczenia i uzależnienie od warunków wodnych występują one głównie w niezanieczyszczonych środowiskach wodno-błotnych. Na obszarze objętym zmianą Studium siedliska takie nie występują. Można natomiast spotkać zaskrońca (*Natrix natrix*), jaszczurki, padalca zwyczajnego, gniewosza plamistego, żmiję.

Ichtiofauna na obszarze opracowania zmiany Studium nie występuje.

Ptaki: do ciekawszych i cenniejszych gatunków ptaków na obszarze gminy należy zaliczyć brodziec samotnego (g.ch) (*Tringa ochropus*), bociana czarnego (g.ch) (*Ciconia nigra*), zalatujący spoza terenu gminy bielika (g.ch) (*Haliaeetus albicilla*), myszołowa (g.ch) (*Buteo buteo*), derkacza (g.ch) (*Crex crex*), bąka (g.ch) (*Botaurus stellaris*) (Polska czerwona księga zwierząt), żurawia (g.ch) (*Grus grus*), świergotka łąkowego (g.ch) (*Anthus pratensis*). Na obszarze opracowania zmiany studium nie stwierdzono występowania powyższych gatunków.

Ssaki: Występowanie ssaków związane jest głównie z obszarami upraw polowych oraz siedliskami ludzkimi. Spośród gatunków chronionych na obszarze gminy w literaturze odnotowano występowanie m.in. myszy polnej (*Apodemus agrarius*), myszy domowej (*Mus musculus*), nornika zwyczajnego (*Microtus arvalis*), ryjówki (*Sorex*), rzęsorka mniejszego *Neomys anomalus*, popielicę (*Glis glis*), jeża (*Erinaceus*), kreta europejskiego (*Talpa europaea*), wiewiórki pospolitej (*Sciurus vulgaris*), chomika europejskiego (*Cricetus cricetus*), piżmaka (*Ondatra zibethicus*), bobra europejskiego *Castor fiber*, nornicy rudej (*Myodes glareolus*), szczura *Rattus*, koszatki (*Dryomys nitedula*), łasicy (*Mustela nivalis*) oraz nietoperzy, w tym m.in. nocka, mroczka, mopka. Gatunki te objęte są ochroną ścisłą, nie są to jednak zagrożone wyginięciem lecz zaliczane są do kategorii LC tj. najmniejszej troski.

Najczęściej spotykanymi ssakami w kompleksie leśnym są: jelen europejski (*Cervus elaphus*), sarna (*Capreolus capreolus*), dzik (*Sus scrofa*), lis (*Vulpes vulpes*), spotykany jest także borsuk (*Meles meles*).

3.1.8. Klimat

Gmina Strzelce Opolskie leży w zasięgu klimatu umiarkowanego, kontynentalnego, z zaznaczającym się wpływem atlantyckim. Oddziaływanie zachodnich mas powietrza wywołuje tu pogodę ciepłą i pochmurną w półroczu chłodnym oraz stosunkowo chłodną i pochmurną w ciepłym okresie roku. Natomiast przy wschodniej, kontynentalnej cyrkulacji przeważa w lecie pogoda słoneczna z wysokimi wartościami temperatur, zaś w zimie pogoda słoneczna i mroźna. Na przestrzeni roku kalendarzowego zaznacza się duża zmienność kierunków cyrkulacji mas powietrza. Obszar gminy należy do najcieplejszego w kraju regionu pluwiotermicznego. Warunki klimatyczne nieznacznie różnią się od średniej wojewódzkiej. Generalnie bardziej surowe są na południu gminy w obrębie Garbu Chełmu, a łagodnie na północy.

Roczna suma usłonecznienia faktycznego wynosi 1450-1500 godzin. Usłonecznienie względne tj. udział usłonecznienia faktycznego do usłonecznienia astronomicznie możliwego, wynosi ~32 %. W skali miesięcznej najwyższe wartości usłonecznienia faktycznego przypadają na czerwiec i wynoszą 200 godzin.

Średnia roczna temperatura jest niższa niż w Opolu i waha się w przedziale 8-8,5 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą +18 °C, a najzimniejszym styczeń -1,9 °C mrozu. Amplituda dwóch skrajnych termicznie miesięcy wynosi 19-20 °C.

Roczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się na poziomie 650-700 mm, z wyraźną kulminacją w półroczu ciepłym ~400-450 mm i 200-250 mm w półroczu chłodnym. W skali miesięcznej maksimum opadów przypada na czerwiec i sierpień (80-90 mm), minimum na luty (30-40 mm). Maksymalne dobowe sumy opadów najczęściej występują w lipcu oraz w czerwcu i sierpniu. Wielkość opadów jest większa w południowej części gminy w rejonie Garbu Chełmu.

Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 60-70 dni przy czym średnia grubość pokrywy śnieżnej wzrasta wraz z wysokością bezwzględną terenu i waha się w przedziale 10 - 20 cm, zaś maksymalna wynosi 50 cm. Pierwszy opad śniegu pojawia się 5-10 listopada; najdłużej zalega w rejonie południowo-zachodniej części gminy (Góra Św. Anny), gdzie zanika dopiero około 30 kwietnia, oraz w południowej części gminy, gdzie zanika około 30 marca.

Pod względem anemometrycznym dominują wiatry z kierunku zachodniego (W – 19,4 %), południowo - zachodnie (SW – 18%) i południowe (S – 15%). Średnia roczna prędkość wiatru, mierzona na wysokości 10 m nad powierzchnią gruntu, nie przekracza 2,5 m/sek. Prędkość wiatru w porywach dochodzi do 20 m/sek. Udział wiatrów o prędkościach energetycznych tj. prędkościach zawartych w przedziale 4-15 m/sek. wynosi 25-30% w skali rocznej. Stan ciszy atmosferycznej trwa średnio przez 10 % liczby dni w roku.

3.1.9. Klimat akustyczny

Na kształtowanie się klimatu akustycznego w środowisku mają wpływ między innymi takie źródła hałasu jak: transport drogowy, kolejowy i lotniczy, zakłady przemysłowe, punkty usługowe, linie energetyczne wysokiego napięcia i inne. Zdecydowanie jednym z podstawowych czynników mających wpływ na stan klimatu akustycznego w środowisku jest jednak hałas komunikacyjny.

Na obszarze opracowania zmiany Studium nie występują liniowe źródła hałasu, natomiast w bliskim sąsiedztwie kopalni może być słyszalny hałas pochodzący od pracujących maszyn i pojazdów. Nie odnotowano natomiast przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na terenach zabudowy mieszkaniowej wsi Szymiszów.

Do zewnętrznych źródeł wystąpienia hałasu można zaliczyć linię kolejową.

3.2. Cechy funkcjonowania środowiska

Funkcjonowanie środowiska rozumiane jest jako wymiana i transformacja materii, energii i informacji w układach przyrodniczych. Może być ono charakteryzowane wieloaspektowo i odnoszone zarówno do procesów morfogenetycznych (funkcjonowanie geodynamiczne), obiegu wody (funkcjonowanie hydrologiczne), przemieszczanie się mas powietrza (funkcjonowanie klimatyczne), a także migracji organizmów żywych oraz pierwiastków i związków chemicznych (funkcjonowanie biologiczne i geochemiczne).

W sytuacji zdecydowanej powierzchniowej przewagi agroekosystemów w strukturze ekologicznej gminy zwiększa się rola dolin rzecznych w utrzymaniu stabilności środowiska. Stabilność tę należy postrzegać nie tylko w aspekcie hydrologicznym, ale również w kontekście warunków funkcjonowania przyrodniczych jednostek przestrzennych.

Podstawowy szkielet systemu przyrodniczego gminy Strzelce Opolskie kształtują:

- kompleksy leśne włączone w Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” oraz obszaru Natura 2000 Góra św. Anny, a także kompleksy leśne położone w południowo-wschodniej części gminy na terenie wsi Płużnica Wielka, Błotnica Strzelecka, Warmątowice, Dziewkowice oraz lasy na zachód od Szymiszowa,
- doliny rzek i potoków, w tym: rzeki Jemielnica, Piotrówka, Jędrynie (Kobylec), Sucha, Rozmierecki Potok.

Obszar opracowania zmiany Studium nie leży w granicach korytarzy ekologicznych ani dolin rzecznych. Nie obejmuje również kompleksów leśnych.

3.3. Obszary i obiekty objęte formami ochrony

Na terenie gminy Strzelce Opolskie obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów związane z:

- ochroną przyrody,
- ochroną zbiorników wód podziemnych oraz ujęć wód,
- ochroną gruntów rolnych i leśnych,
- ochroną złóż surowców mineralnych na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze,
- terenów i obiektów o wartościach kulturowych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków oraz stanowisk archeologicznych.

3.3.1. Położenie w stosunku do obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Strzelce Opolskie występują następujące formy ochrony przyrody:

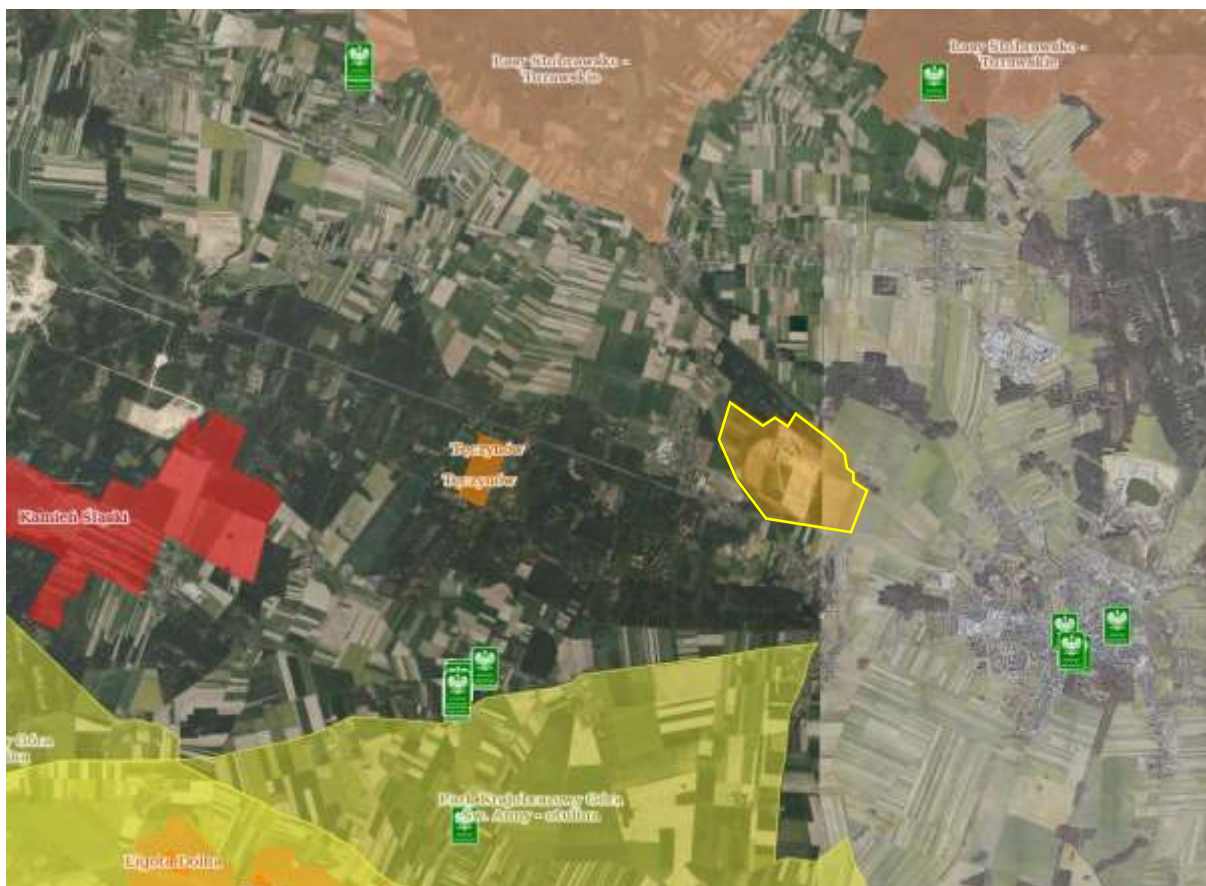
- rezerваты przyrody: „Tęczynów”, „Ligota Dolna” i „Płużnica”,
- Park Krajobrazowy „Góra św. Anny”,
- obszar Natura 2000 o kodzie PLH160002 „Góra św. Anny”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”,
- pomniki przyrody ożywionej,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Obszar objęty projektem zmiany Studium położony jest poza wymienionymi wyżej obszarami objętymi formami ochrony przyrody. Najbliżej położone obszary chronione (do 10 km) to:

- Obszar Natura 2000:
 - Kamień Śląski PLH160003 – 6,1 km
 - Góra św. Anny PLH160002 – 7,09 km,

- Park Krajobrazowy „Góra św. Anny” – 6,91 km,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” – 2,39 km,
- Rezerwat Tęczynów - 2,99 km.

Obszar objęty zmianą Studium nie posiada walorów przyrodniczych wymagających ochrony. Nie pełni również istotnej funkcji w ekosystemie.

Rycina 7 Rozmieszczenie obszarów chronionych w stosunku do obszaru opracowania zmiany Studium

3.3.2. **Obszary chronione na podstawie ustawy Prawo wodne**

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (art. 120), w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, mogą być ustanawiane strefy ochronne ujęć wody.

Zasięg stref dla ujęć wody zlokalizowanych na terenie gminy Strzelce Opolskie został oznaczony na rysunku studium, a zakres obowiązujących na obszarze stref zakazów, nakazów i ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód ustalono w rozporządzeniach w sprawie ustanowienia danej strefy.

Centralna i wschodnia część obszaru opracowania zmiany Studium położona jest w granicach strefy ochrony ujęcia wody w Nowej Wsi Strzeleckiej, dla której obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z Rozporządzenia Nr 3/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 9 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Nowej Wsi Strzeleckiej, gmina Strzelce Opolskie, powiat strzelecki, województwo opolskie, zmienionego rozporządzeniami Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Nr 22/2014 z dnia

29 października 2014 r. i Nr 1/2016 z dnia 12 lutego 2016 r. Strefa zajmuje powierzchnię 19,8 km².

Zgodnie z powołanymi przepisami, na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabrania się:

- 1) lokalizowania nowych ujęć wody, za wyjątkiem ujęć służących zbiorowemu zaopatrzeniu ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- 2) wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, z wyjątkiem wód opadowych i roztopowych, spełniających wymogi i warunki zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 3) rolniczego wykorzystania ścieków;
- 4) przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych;
- 5) lokalizowania i rozbudowy istniejących zakładów przemysłowych, które mogą powodować pogorszenie jakości wód podziemnych, wskazane w raporcie wykonanym w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 6) lokalizowania nowych i rozbudowy istniejących ferm chowu i hodowli zwierząt, które mogą powodować pogorszenie jakości wód podziemnych, wskazane w raporcie wykonanym w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 7) lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu;
- 8) lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- 9) stosowania nawozów mineralnych i naturalnych w dawkach przekraczających 100 kg azotu całkowitego na 1 ha użytków rolnych w ciągu roku;
- 10) (uchylony);
- 11) lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych.

Zachodnia część obszaru opracowania zmiany studium położona jest w granicach ochrony pośredniej ujęcia wody w Suchej ustanowionej Rozporządzeniem Nr 17/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 19 grudnia 2013 r., zmienionego Rozporządzeniem Nr 8/2014 z dnia 19 maja 2014 r. Strefa zajmuje powierzchnię około 440 ha. Ograniczenia ustalone w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody w Suchej są zbieżne z zakazami dla strefy w Nowej Wsi Strzeleckiej.

Projekt zmiany Studium nie wprowadza ustaleń sprzecznych z wymogami ochrony ujęć wody.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne przy sporządzaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy uwzględnić obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Na obszarze opracowania zmiany Studium nie stwierdzono występowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie średnim 1%, ani wysokim 10%.

3.3.3. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy o lasach

Na obszarze opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie lokalnie występuje płat gruntów rolnych III klasy bonitacyjnej. Nie występują natomiast gleby pochodzenia organicznego ani grunty leśne.

3.3.4. Obszary chronione na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze

Na terenie gminy Strzelce Opolskie zlokalizowanych jest sześć udokumentowanych złóż surowców mineralnych, w tym na obszarze opracowania zmiany studium – złożo „Szczymiszów” KD 1929 – gdzie

kopalinę stanowią kamienie drogowe i budowlane oraz wapienie i margle przemysłu wapienniczego.

3.3.5. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Na obszarze opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie nie występują obiekty ani obszary objęte ochroną wynikającą z ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

3.4. Prognoza zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium – wariant 0

Aktualny stan środowiska na obszarze opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie kształtowany jest przez zespół oddziaływań zewnętrznych i wewnętrznych, związanych z bliższym i dalszym otoczeniem. Ogólna ocena jest trudna ze względu na duże zróżnicowanie stanu i stopnia degradacji poszczególnych komponentów środowiska.

Najbardziej zdegradowanym elementem środowiska przyrodniczego na obszarze opracowania zmiany studium jest powierzchnia ziemi ze względu na prowadzoną eksploatację kopalni. Wyrobisko w sposób długoterminowy wpłynęło na powierzchnię ziemi i krajobraz. Kopalnia stanowi również największe zagrożenie dla środowiska wpływając wielowymiarowo, w sposób długoterminowy na powierzchnię ziemi, krajobraz, stosunki wodne, stan i wielkość zasobów wód podziemnych i powierzchniowych na odwadnianym obszarze, jak również florę i faunę.

Pozostałe elementy środowiska cechujące się znacznym stopniem degradacji to:

- powietrze atmosferyczne – ze względu na emisję pyłów, w tym zarówno pochodzenia lokalnego jak również zewnętrznego,
- flora i fauna – wykazujące znaczne przekształcenia w stosunku do stanu naturalnego w wyniku wpływu antropogenicznego.

Najbardziej zagrożonym elementem środowiska są wody podziemne, w szczególności wody Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 333 zajmującego centralną część gminy. Z uwagi na brak naturalnej bariery geologicznej obszar ten nie posiada izolacji od powierzchni i stanowi potencjalne zagrożenie zanieczyszczeniami pochodzącymi z powierzchni ziemi, w tym jest narażony na oddziaływanie kopalni.

Wstępna prognoza zmian w środowisku mogących nastąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium polega na określeniu kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie. Stanowi ona tzw. wariant „0”, który odnosi się do aktualnego stanu zagospodarowania oraz jego zmian mogących mieć miejsce w wyniku realizacji dotychczas obowiązujących dokumentów planistycznych, w tym obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zakres dopuszczonych dotychczas kierunków przekształceń, przeznaczeń i przedsięwzięć stanowi punkt wyjścia do oceny projektowanych rozwiązań.

Podkreślenia wymaga fakt, iż całość terenu gminy Strzelce Opolskie została w znaczącym stopniu przekształcona antropogenicznie, zatem brak realizacji ustaleń projektu Studium oznacza w większości wypadków ustabilizowanie stanu obecnego.

W dokumentach koncesyjnych jako główne zagrożenia dla środowiska związane z działalnością kopalni Szymiszów wskazano hałas oraz zapylenie. Niewątpliwie występuje również trwałe przekształcenie powierzchni ziemi, wpływ na stan wód podziemnych oraz bioróżnorodność. Są to oddziaływania istniejące,

które zostały uwzględnione w ocenie oddziaływania na środowisko przeprowadzonej na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie.

Brak realizacji ustaleń zmiany Studium w zakresie wyznaczenia nowych obszarów przeznaczonych pod obszar przemysłu górniczego (kopalnia Szymiszów) byłby korzystny dla środowiska, nie nastąpiłoby bowiem zwiększenie presji na środowisko, w szczególności nie wzrosłyby oddziaływania na wody podziemne, powierzchnię ziemi, krajobraz, powietrze. Tereny planowanej eksploatacji nadal polegałyby uprawie roli z oddziaływaniami typowymi dla intensywnej gospodarki rolnej.

Z kolei negatywne skutki mogłyby wystąpić na obszarach zdegradowanych w wyniku dotychczasowej eksploatacji kopalni, gdzie konieczne jest podjęcie działań naprawczych (rekultywacja) zmierzających do przywrócenia ich do właściwego stanu oraz nadanie nowego kierunku przekształceń.

Rozdział IV. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

4.1. Uwarunkowania formalno-prawne zmiany Studium

Do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Strzelce Opolskie przystąpiono na podstawie Uchwały Nr LIX/472/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 30 listopada 2022 r.

Zakres merytoryczny opracowania obejmuje sporządzenie miejscowej zmiany Studium, z uwzględnieniem wymogów obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

4.2. Zawartość projektowanego dokumentu

Zawartość i zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wymogi dotyczące stosowanych oznaczeń i nazewnictwa, a także skala i rodzaj podkładów mapowych określone zostały w art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2023 r. poz. 977) oraz w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2021 r. poz. 2405). Powołana ustawa o p.z.p. w wskazuje zasadniczą konstrukcję Studium, które powinno składać się z części diagnostycznej, obejmującej uwarunkowania rozwoju oraz części projektowej o charakterze perspektywicznym, określającej kierunki rozwoju.

Zagadnienia poruszane w Studium powinny zostać zobrazowane w postaci graficznej, w tym: map przedstawiających uwarunkowania i kierunki rozwoju gminy, a także schematów określających szersze powiązania przestrzenne, strukturę funkcjonalno-przestrzenną, strukturę demograficzną itp. Studium obowiązkowo powinno zawierać również uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

Częściowa zmiana studium wymaga aktualizacji wszystkich zagadnień wpływających na przyjęte nowe kierunki rozwoju.

Zgodnie z powyższym, przedmiotowy projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Strzelce Opolskie obejmuje:

Część opisową w wersji ujednocionej z oznaczeniem wprowadzonych zmian, w tym:

- uwarunkowania rozwoju,
- kierunki zagospodarowania przestrzennego,
- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń;

Część graficzną, w tym:

- uwarunkowania rozwoju,
- kierunki zagospodarowania przestrzennego w wersji ujednocionej, z oznaczeniem wprowadzonych zmian.

4.3. Główne cele i założenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Niniejsza zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie sporządzona została w trybie Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przy opracowaniu uwzględniono uwarunkowania określone w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego, stanu komunikacji oraz poziomu wyposażenia w infrastrukturę techniczną, dotychczasowego przeznaczenia

i zagospodarowania terenu. Uwzględniono także planowane przedsięwzięcia o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym.

Celem opracowania zmiany Studium jest umożliwienie racjonalnego i sukcesywnego rozwoju kopalni „Szymiszów” przy jednoczesnym ograniczeniu jej oddziaływania na otoczenie.

Celem dodatkowym jest uporządkowanie sytuacji planistycznej pod względem formalnym oraz wykluczenie wątpliwości związanych ze sposobem stosowania uchwał przyjmujących studium oraz uchylających je częściowo rozstrzygnięć nadzorczych wojewody opolskiego. Na obszarze objętym zmianą obowiązuje obecnie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie”, przyjęte Uchwałą Nr XXXV/293/2021 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 28 kwietnia 2021 r. oraz (w wersji ujednoliconej) Uchwałą Nr LV/449/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 28 września 2022 r. Do obu wymienionych powyżej uchwał zostały wydane rozstrzygnięcia nadzorcze wojewody opolskiego uchylające w części ich zapisy. Ostatecznie obowiązują obie uchwały w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie” oraz oba rozstrzygnięcia nadzorcze, co znacząco komplikuje sposób ich stosowania. Procedowana zmiana studium ma charakter porządkujący.

4.3.1. Synteza ustaleń projektu Studium

W nawiązaniu do przyjętych celów w projekcie zmiany Studium wyznaczono następujące główne kierunki przekształceń:

- weryfikacja istniejących oraz ustalenie nowych granic stref funkcjonalno-przestrzennych uwzględniających potrzeby społeczno-gospodarcze gminy,
- etapowanie rozwoju kopalni przy jednoczesnej ochronie złoża,
- zmniejszenie oddziaływania kopalni na zabudowę wsi Szymiszów.

Ryc. 8 Rysunek zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie

Przestrzenne rozmieszczenie poszczególnych stref i oznaczenie kierunków rozwoju zostało zobrazowane na rysunku zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Dla realizacji określonych powyżej celów i kierunków przekształceń, na obszarze objętym zmianą Studium przewidziano następujące rozwiązania planistyczne:

1. Zmniejszono obszar przemysłu górniczego oznaczony w dotychczasowym studium symbolem PG, ograniczając jego wielkość go od strony wschodniej i zachodniej, gdzie przywrócono tereny rolnicze. Jednocześnie na przedmiotowych terenach rolniczych dopuszczono realizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz budowli ziemnych związanych z funkcjonowaniem kopalni.
2. Dotychczasowy teren PG rozdzielono na część PG1 obejmującą obecny obszar górniczy oraz część PG2 stanowiącą obszar rozwoju przemysłu górniczego i wydobywania, który będzie mógł zostać udostępniony do eksploatacji po uzyskaniu nowej koncesji przez przedsiębiorcę górniczego.
3. Wskazano linię kolejową jako obiekt wymagający ochrony, w tym poprzez określenie w koncesji wymogów w zakresie ustalenia pasów i/lub filarów ochronnych.
4. Wzdłuż linii kolejowej wprowadzono pas terenu rolnego R1 w celu ochrony jej funkcjonowania oraz zwiększenia odległości obszaru przeznaczonego pod eksploatację od terenów zabudowanych wsi Szymiszów.
5. Wykluczono możliwość zagospodarowania terenów sąsiadujących bezpośrednio z kopalnią pod fotowoltaikę, ze względu na potrzebę ochrony złoża i zapewnienia możliwości jego przyszłej eksploatacji.
6. W zakresie ochrony przyrody – nie wprowadzono zmian.
7. W zakresie ochrony środowiska – nie wprowadzono zmian.
8. W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – nie wprowadzono zmian.
9. W zakresie komunikacji – nie wprowadzono zmian.
10. W zakresie komunikacji kolejowej – nie wprowadzono zmian.
11. W zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną – nie wprowadzono zmian.
12. W zakresie rozwoju energetyki odnawialnej – zmniejszono obszar lokalizacji odnawialnych źródeł energii.
13. W zakresie infrastruktury społecznej – nie wprowadzono zmian.

Rozdział V. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA ŚRODOWISKO

5.1. Identyfikacja istniejących obszarów i przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Nawiązując do klasyfikacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, na obszarze objętym zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie zidentyfikowano następujące istniejące przedsięwzięcia zaliczane do mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

1. Kopalnia odkrywkowa Szymiszów - do najważniejszych oddziaływań zalicza się trwałe przekształcenie powierzchni ziemi, negatywny wpływ na zasoby i stan wód podziemnych, hałas, wibracje oraz zapylenie związane z eksploatacją, zmniejszenie różnorodności biologicznej. W przypadku konieczności odwodnienia kopalni możliwe jest w przyszłości wystąpienie leja depresji.

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru opracowania zmiany studium przebiega linia kolejowa nr 132 wchodząca w skład transeuropejskiego systemu kolei dużych prędkości oraz systemu kolei konwencjonalnej, jako źródło hałasu i drgań, zaliczana do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

W bliskim sąsiedztwie przebiega również droga krajowa nr 94 jako źródło hałasu, drgań oraz zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV jako źródło promieniowania elektromagnetycznego PEM oraz hałasu.

Stan istniejący zagospodarowania oraz obiekty i obszary stanowiące źródło zagrożeń oznaczono na rysunku stanowiącym załącznik nr 2 do prognozy.

5.2. Skutki wpływu dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko

Obszar objęty zmianą Studium zaliczany jest do grupy krajobrazów kulturowych, antropogenicznych, z fauną i florą w znacznym stopniu zorganizowaną i kontrolowaną przez człowieka. Dotychczasowe zagospodarowanie posiada częściowo charakter rolniczy oraz częściowo stanowi teren zdegradowany wyrobiska kopalni.

Najpoważniejsze skutki dla środowiska wynikają z prowadzonej eksploatacji kopalni, w tym głównie ze względu na trwałe przekształcenie powierzchni ziemi, a także hałas, wibracje i zanieczyszczenie powietrza związane z eksploatacją. Na chwilę obecną wydobywanie nie jest prowadzone poniżej zwierciadła wód podziemnych i nie powoduje obniżania poziomu wód podziemnych. Kopalnie mają także zdecydowanie negatywny wpływ na krajobraz. Cały obszar objęty powierzchniową eksploatacją jest istotnie przekształcony i podlega oddziaływaniom tejże działalności górniczej, co powoduje, że warunki występowania fauny i flory są niekorzystne, a ich skład istotnie ograniczony.

Stan środowiska na obszarze opracowania ocenia się jako dość dobry. Do najważniejszych istniejących problemów ochrony środowiska istotnych ze względu na realizację założeń projektowanego dokumentu zaliczono konieczność ochrony powierzchni ziemi, wód podziemnych oraz dążenie do obniżenia poziomu zanieczyszczenia powietrza.

5.3. Obszary wskazane w zmianie Studium jako objęte projektowanym znaczącym oddziaływaniem

Zgodnie z art. 51 ust. 2. pkt. 2) lit. e) *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, w prognozie oddziaływania na środowisko należy poddać analizie ustalenia, których realizacja może w znaczący sposób pośrednio lub bezpośrednio, krótko-, średnio- i długoterminowo, w sposób stały i chwilowy oraz pozytywnie i negatywnie oddziaływać na środowisko, zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Zgodnie z art. 3 pkt 39 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, środowisko to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnia ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

Zgodnie z obowiązującym obecnie stanem prawnym brak jest jednak jednoznacznej definicji znaczącego oddziaływania na środowisko, jedynie w ustawie *Prawo ochrony środowiska* wskazano, że oddziaływanie na środowisko oznacza również oddziaływanie na zdrowie ludzi, natomiast w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, przytoczono definicję znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000.

Wobec powyższego w niniejszej analizie za znacząco oddziałujące na środowisko przyjęto zapisy projektu zmiany Studium dopuszczające realizację inwestycji kwalifikujących się do mogących zawsze lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Projekt zmiany Studium zmniejsza oddziaływanie na środowisko poprzez ograniczenie zasięgu terenów przemysłu górniczego i wydobywania. Jednocześnie w części centralnej utrzymuje możliwość eksploatacji kopalni

Spśród kierunków rozwoju wprowadzonych w projekcie zmiany Studium, do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono:

- utrzymanie istniejącego obszaru przemysłu górniczego i wydobywania oraz umożliwienie jego rozwoju.

Do zapisów projektu zmiany Studium wpływających pozytywnie na stan i funkcjonowanie środowiska można zaliczyć:

- zmniejszenie obszaru przemysłu górniczego od strony wschodniej i zachodniej, w tym poprzez odsunięcie eksploatacji od zabudowy wsi Szymiszów,
- określenie kierunków rekultywacji terenu wyrobiska kopalni,
- wprowadzenie nakazu zagospodarowania wód z odwodnienia kopalni do celów gospodarczych.

5.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Stan środowiska, w tym jakość elementów przyrodniczych oraz stopień dotrzymania standardów jakości środowiska określonych przepisami odrębnymi, na obszarze objętym projektem zmiany Studium, w tym obszarze objętym przewidywanym znaczącym oddziaływaniem można określić ogólnie jako dość dobry. Jednak w części centralnej, gdzie obecnie prowadzona jest eksploatacja kopalni, stan środowiska jest zdecydowanie gorszy.

W zakresie zanieczyszczenia powietrza największym problemem jest przekroczenie poziomu pyłu

zawieszono, którego źródłem jest głównie emisja obszarowa z kopalni, a także emisja napływowa o charakterze liniowym (komunikacyjna). W badaniach wykonywanych na potrzeby monitoringu środowiska przez WIOŚ wskazano również na przekroczenie dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu i ozonu w powietrzu atmosferycznym. Poziom pozostałych zanieczyszczeń nie został przekroczony.

W centralnej części gminy stwierdzono negatywny wpływ obecnego zagospodarowania na wody podziemne. Lej depresji kopalni „Strzelce Opolskie” obejmuje swoim zasięgiem obszar w promieniu około 2 km wokół kopalni. Nie sięga on do kopalni „Szymiszów”, jednak jego przybliżona granica znajduje się w bezpośredniej bliskości. W przypadku zwiększenia głębokości wydobywania w kopalni „Szymiszów” może powstać oddziaływanie skumulowane, powodujące rozszerzenie istniejącego leja. Ewentualne oddziaływanie może mieć miejsce poprzez wody opadowe niosące ze sobą zanieczyszczenia atmosferyczne i środki azotowe pochodzenia rolniczego.

Obszary, na których przewiduje się wystąpienie znaczącego oddziaływania charakteryzują się niewielką bioróżnorodnością ze względu na niesprzyjające warunki glebowe i wodne.

Pozostały obszar podlega użytkowaniu rolniczemu, a co za tym idzie, ma jednolitą strukturę pod względem florystycznym i faunistycznym. Niska odporność środowiska wynika głównie ze zubożenia biocenotycznego monokultur rolnych oraz zaburzenia naturalnych procesów obiegu materii i energii. Brak obszarów cennych przyrodniczo.

Krajobraz ma charakter antropogeniczny, podlegający sukcesywnym przekształceniom. Stan zachowania naturalnych walorów krajobrazowych jest niewielki.

5.5. Ocena skutków oddziaływania realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na obszar Natura 2000

Zgodnie z art. 51 ust. 2. pkt. 2) lit. e) ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w prognozie oddziaływania na środowisko określa się, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. W rozumieniu ustawy za znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 rozumie się „oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000; wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.”

Na obszarze opracowania zmiany Studium ani w jego bliskim sąsiedztwie nie występują obszary Natura 2000. Ustalenia projektu zmiany Studium nie wpłyną negatywnie na integralność najbliższego Obszaru Natura 2000 Góra Świętej Anny, nie nastąpi również pogorszenie stanu chronionych siedlisk przyrodniczych ani stanu gatunkowego flory i fauny.

5.6. Ocena skutków oddziaływania realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Projektowane w zmianie Studium obszary przemysłu górniczego i wydobywania zlokalizowane są poza zasięgiem siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, jak również nie występują na nich stanowiska gatunków chronionych.

Na obszarze opracowania ani w jego bliskim sąsiedztwie nie występują obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

5.7. Ocena skutków oddziaływania realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko

W wyniku zagospodarowania terenu zgodnie z założeniami projektu zmiany Studium, na funkcjonowanie i jakość środowiska w trakcie bezawaryjnej pracy urządzeń będą oddziaływać różne czynniki mogące powodować wystąpienie potencjalnych problemów środowiskowych zależnie od wielkości i zakresu inwestycji.

Dla wyznaczonych w Studium obszarów przemysłu górniczego i wydobywania PG1 i PG2 w Szymiszowie, głównymi źródłami zagrożeń dla środowiska są przede wszystkim:

- degradacja gruntów, przekształcenia krajobrazu i powierzchni ziemi (wzrost kopalni oraz zwałowiska wewnętrzne),
- zniszczenie siedlisk flory i fauny,
- wyłączenie gruntów z produkcji rolnej i leśnej,
- przeobrażenia warunków hydrodynamicznych w piętze triasowym poprzez możliwe oddziaływanie skumulowane polegające na połączeniu oddziaływania i powiększeniu lejki depresji występującego wokół kopalni Strzelce Opolskie I,
- zmiana warunków hydrologicznych cieków wodnych, do którego odprowadzane będą wody z odwadniania kopalni,
- emisja niezorganizowana hałasu, pyłów, spalin (emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw w silnikach spalinowych sprzętu transportowego, takiego jak: koparki, ładowarki i samochody ciężarowe),
- zanieczyszczenie światłem.

Biocenozy w obrębie kopalni są zdewastowane, z utraconą zdolnością do regeneracji, stanowiące źródło potencjalnych zagrożeń ekologicznych dla biocenoz przyległych.

Oddziaływania nieodwracalne mają związek z trwałym przekształceniem form ukształtowania terenu.

Oddziaływania odwracalne będą związane z sukcesywną rekultywacją terenu wyrobiska oraz przywracaniem jego funkcji środowiskowych.

Wpływ projektowanej funkcji na krajobraz, jakość zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, gleby oraz zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, emisję zanieczyszczeń do atmosfery, emisję hałasu, będzie w istotny sposób oddziaływał na środowisko. Inwestycja spowoduje trwałe zmiany w krajobrazie związane z zajęciem i przekształceniem terenu. Oddziaływania te w znacznej mierze występują już obecnie na obszarze kopalni. Ich zakres nie będzie się zwiększał, lecz stopniowo przemieszczał wraz z rozszerzaniem obszaru eksploatacji. Jednocześnie na obszarach wyeksploatowanych będzie następowała sukcesywna rekultywacja i poprawa stanu środowiska.

Oddziaływania pośrednie mogą być związane z oddziaływaniem na wody podziemne i zanieczyszczenia warstw gruntu w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej.

Oddziaływanie skumulowane może wystąpić w przypadku znacznego odwodnienia kopalni i połączenia lejki depresji wokół kopalni Szymiszów z lejkiem depresji wokół kopalni Strzelce Opolskie. Jednak na chwilę obecną oddziaływanie to nie jest prognozowane.

Nie prognozuje się wpływu dopuszczonych funkcji na obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ze względu na znaczne oddalenie.

Oddziaływania pozytywne związane są ze stworzeniem warunków do wypełnienia strategicznych celów rozwojowych istotnych w skali kraju, regionu opolskiego i gminy Strzelce Opolskie, w tym jako realizacja zapisów Polityki Ekologicznej Państwa oraz Polityki Surowcowej Państwa.

5.7.1. Wpływ na różnorodność biologiczną

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej (podpisaną w 1992 r. w czasie konferencji Narodów Zjednoczonych pn. Szczyt Ziemi w Rio de Janeiro) różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Dotyczy ona różnorodności w obrębie gatunku (różnorodność genetyczna), pomiędzy gatunkami oraz różnorodności ekosystemów. Bioróżnorodność ma podstawowe znaczenie dla ewolucji oraz trwałości układów podtrzymujących życie w biosferze. W celu ochrony bioróżnorodności konieczne jest przewidywanie, zapobieganie oraz zwalczanie przyczyn zmniejszania się lub jej zanikania. Ubożenie bioróżnorodności wyraża się poprzez utratę siedlisk, wymieranie gatunków oraz zmniejszanie zróżnicowania genowego w populacjach.

Negatywne oddziaływania związane z działalnością górnictwem, będą występowały do czasu zakończenia eksploatacji kopaliny (wapienie triasowe, piaski i żwiry). Docelowo, po zakończeniu eksploatacji i przeprowadzeniu procesu rekultywacyjnego terenów poeksploatacyjnych polegającego m.in. na odtworzeniu lub ukształtowaniu nowych biologicznych wartości użytkowych gruntu na podstawie rozpoznania poszczególnych nieużytków oraz możliwości ich zagospodarowania (w tym odbudowę biologiczną zboczy zwałowisk i skarp wyrobiska, odtworzenie siedlisk leśnych na obszarach podatnych, utworzenie zbiornika wodnego w obrębie wyrobiska, pozostawienie części terenów poeksploatacyjnych naturalnej sukcesji), należy oczekiwać pozytywnych rezultatów w postaci nadania nowych wartości, jak również potencjalnego zwiększenia bioróżnorodności tego obszaru.

Biorąc pod uwagę obecny charakter i stan siedlisk na obszarze objętym zmianą Studium, w znacznym stopniu zdegradowanych, o mało urozmaiconej strukturze, niewielkich walorach i silnym przekształceniu naturalnych ekosystemów należy stwierdzić, że realizacja ustaleń zmiany Studium nie wpłynie w istotny sposób na zmniejszenie różnorodności biologicznej. Nie przewiduje się również zmniejszenia ilości występujących na obszarze gminy gatunków, a zasięg przestrzenny ich występowania nie ulegnie zasadniczym zmianom.

5.7.2. Wpływ na zdrowie ludzi

Do czynników, które w sposób bezpośredni oddziałują na zdrowie ludzi należy zaliczyć poziom emisji pól elektromagnetycznych jonizujących i niejonizujących, poziom hałasu, stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz powietrza, a także jakość środowiska w aspekcie estetycznym.

Na obszarze opracowania zmiany Studium nie planuje się nowych inwestycji będących źródłem emisji pól elektromagnetycznych do środowiska.

Usytuowanie planowanego przedsięwzięcia w stosunku do terenów istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej jest wystarczające dla zachowania prawidłowych standardów środowiska w obszarze zabudowy. Stan środowiska na obszarze opracowania nie będzie stwarzał zagrożenia dla zdrowia ludzi, a oddziaływania powinny mieścić się w granicach określonych w przepisach prawa.

5.7.3. Wpływ na florę i faunę

Przewiduje się, że na skutek dalszej antropogenizacji obszaru, świat zwierząt i roślin nie ulegnie istotnym zmianom. Do pozytywnych zapisów zmiany Studium należy zaliczyć zmniejszenie obszaru przemysłu górniczego i wydobywczości.

W zakresie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów projekt zmiany Studium nie wprowadza zmian w dotychczasowych zapisach.

Z prowadzoną i planowaną działalnością górniczą związane są konsekwencje polegające na przekształceniu terenu w obrębie wyrobiska górniczego, zakładu przerobczego i zaplecza administracyjno-socjalnego kopalni. Na tych obszarach siedliska flory zostały zniszczone lub nastąpiło istotne zubożenie różnorodności roślinności. Obszar istniejącego wyrobiska jest zdominowany przez roślinność ruderalną i synantropijną. W szczególności dotyczy to terenu spągu oraz skarp i hałd. W perspektywie długookresowej, po zakończeniu działalności kopalni i przeprowadzeniu procesu rekultywacyjnego przewiduje się poprawę stanu siedlisk.

Na etapie Prognozy oddziaływania na środowisko nie przewiduje się zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych, w tym siedlisk będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oraz stanowisk roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, a także gatunków zagrożonych wyginięciem lub rzadkich, ponieważ na obszarze opracowania nie stwierdzono ich występowania.

5.7.4. Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Zmiany antropogeniczne hydrosfery w obrębie lądów można podzielić na trzy grupy⁹: a) zmiany bilansu wodnego poszczególnych obszarów i powiązane z tym zmiany sieci hydrograficznej, b) zmiany charakteru chemicznego i biologicznego wód, c) zmiany termiczne, przy czym zasadniczo mają one raczej charakter lokalny.

Degradacja wód podziemnych obszaru gminy Strzelce Opolskie, w tym obszaru opracowania zmiany studium, jest związana przede wszystkim z eksploatacją kopalni, a także postępującą urbanizacją oraz prowadzoną działalnością rolniczą. Środowisko wodne jest komponentem, które najszybciej reaguje na wszelkiego rodzaju procesy prowadzące do odkształcenia od stanu normalnego. Zagrożenia wód wgłębnych wiążą się bezpośrednio z budową geologiczną terenu. Największe zagrożenia występują na terenach, których utwory geologiczne nie zapewniają pełnej izolacji wód wgłębnych od skutków działalności gospodarczej człowieka.

Na zmiany bilansu wodnego wpływa wiele różnych czynników, w tym głównie eksploatacja wód głębinowych i powierzchniowych do celów bytowych i przemysłowych oraz odwadniania kopalni, która przy nadmiernym poborze może prowadzić do powstawania lejów depresyjnych, a nawet osiadania gruntu.

Na obszarze opracowania zmiany Studium nie przewiduje się powstania nowych przedsięwzięć wpływających na zwiększony pobór wód lub utrudniających naturalny obieg wód i zmniejszenie retencji. Uwzględniając jednak wydane dotychczas decyzje administracyjne na odwodnienie kopalni, można prognozować stopniowe obniżanie się poziomu wód podziemnych i zmianę reżimu hydrologicznego odbiornika w związku z dużą ilością odprowadzanych wód pochodzących z odwodnienia kopalni.

Zmiany charakteru chemicznego i biologicznego wód powierzchniowych i podziemnych związane są głównie z przedostawaniem się do nich nieoczyszczonych ścieków pochodzenia bytowego i przemysłowego jak również rolniczego, w tym spływ powierzchniowy nawozów z pól.

Zgodnie ze stanem istniejącym ścieki z terenów zainwestowanych gminy odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Strzelcach Opolskich poprzez system kanalizacji sanitarnej. Projekt zmiany Studium nie wprowadza zmian w zakresie gospodarki wodnej i ściekowej.

Stan sanitarny wód podziemnych i powierzchniowych oraz wielkość zasobów wodnych wymaga stałego monitoringu zgodnie z przepisami odrębnymi.

9 Rychling A. Solon J. Ekologia krajobrazu, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa 1998, s.135

5.7.5. Wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny

Antropogeniczne oddziaływanie na atmosferę dotyczy zmian składu chemicznego, zmian składu mechanicznego, w tym zapylenia oraz zmian bilansu energetycznego, a jego skutki mają najczęściej charakter ponadlokalny, a w efekcie skumulowanym nawet globalny.

Zmiany składu chemicznego atmosfery polegają głównie na zwiększeniu koncentracji dwutlenku węgla, spadku stężenia tlenu, zmian stężenia i rozmieszczenia ozonu, wzroście zawartości dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz innych substancji chemicznych w tym metali ciężkich, a nawet substancji promieniotwórczych. Zmiany te są głównie efektem wzrostu spalania paliw, wzrostu liczby ludności, niszczenia lasów oraz zatrutowania wód przybrzeżnych. W efekcie zmian składu chemicznego atmosfery może wystąpić tzw. efekt cieplarniany, zakwaszanie gleb i wód powierzchniowych, zmniejszenie biomasy, obumieranie drzew, zmiany biochemiczne w organizmach żywych.

Efekt cieplarniany wywołany jest również poprzez wzrost zapylenia atmosfery, będący wynikiem emisji ze źródeł punktowych (fabryki, elektrownie, cementownie, kopalnie odkrywkowe) oraz erozji gleb, osuszania bagien i wyrębu lasów. Ogromne znaczenie mają również zmiany bilansu energetycznego powodowane bezpośrednio przez tzw. wyspy ciepła tj. obszary zabudowy, głównie w miastach.

Realizacja przedsięwzięć zgodnie z ustaleniami przedmiotowego projektu zmiany Studium nie spowoduje znaczącego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ciepłą. W nieznacznym stopniu może spowodować wzrost zanieczyszczenia powietrza ze względu na większą powierzchnię wyrobiska pozbawioną szaty roślinnej.

Do potencjalnych źródeł hałasu związanych z przeznaczeniem terenu objętego projektem zmiany Studium można zaliczyć emisję hałasu powstającego w wyniku prowadzonej działalności wydobywczej, przetwórczej oraz składowej, jednak oddziaływanie to nie powinno przekraczać poziomu dopuszczalnego i zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.7.6. Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi

Wpływ antropogeniczny na gleby obejmuje zmiany składu chemicznego, mechanicznego oraz struktury fizycznej gleb. Jest on związany bezpośrednio z zanieczyszczeniami wód oraz powietrza atmosferycznego, a także stopniem nawożenia, typem prowadzonej gospodarki rolnej, stopniem mechanizacji rolnictwa, zróżnicowaniem upraw. Z kolei zmiany powierzchni ziemi rozumiane jako zmiany rzeźby terenu mogą być wywoływane przez eksploatację powierzchniową, realizację wykopów, nasypów, wałów, skarp, trwałe przekształcenia związane z budową tras komunikacyjnych.

Na terenie kopalni w Szymiszowie konsekwencją prowadzonej działalności górniczej jest przekształcenie terenu w obrębie wyrobiska górniczego, zakładu przerobczego i zaplecza administracyjno-socjalnego kopalni. Znaczące oddziaływanie na powierzchnię ziemi będą miały charakter bezpośredni, skumulowany i długoterminowy, aż do czasu zakończenia eksploatacji oraz przeprowadzenia procesu rekultywacyjnego.

Planowane zainwestowanie na obszarze objętym zmianą Studium nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na stan biochemiczny gleb.

5.7.7. Wpływ na krajobraz

Krajobraz jest elementem, na którego typologię, kształt i funkcjonowanie wpływają wszystkie inne komponenty środowiska, w tym człowiek. Jednocześnie jego percepcja jest najbardziej subiektywna i najtrudniejsza do oceny. Zależnie od dziedziny nauki jest on też różnie definiowany i klasyfikowany. Na

potrzeby niniejszej prognozy przyjęto, że w obszarze opracowania zamiany Studium nie występują krajobrazy naturalne, lecz wszystkie są efektem działań antropogenicznych. Założono również, że ocena krajobrazu prowadzona będzie głównie w kategoriach fizjonomicznych, na które wpływać można za pomocą zapisów dokumentów planistycznych. Zgodnie z powyższym stwierdzono, że cały obszar opracowania stanowi krajobraz kulturowy, będący w większej lub mniejszej mierze efektem działalności człowieka.

Projekt zmiany Studium wprowadza zapisy ingerujące w krajobraz głównie w zakresie dopuszczenia rozbudowy kopalni Szymiszów, która jest widoczna ze wszystkich stron.

5.7.8. Wpływ na klimat

Klimat jest to ogół zjawisk pogodowych na danym obszarze kształtowany oprócz czynników geograficznych, przez trzy podstawowe procesy klimatotwórcze tj.: obieg ciepła, obieg wody i krążenie powietrza. Wpływ na klimat jest zatem rozpatrywany poprzez prognozowane zmiany wymienionych procesów.

W efekcie realizacji ustaleń projektu zmiany Studium nie prognozuje się zmian klimatu.

5.7.9. Wpływ na zasoby naturalne

Zasoby naturalne są to zasoby przyrody mające znaczenie dla bytowania i gospodarki człowieka. Są nimi np.: gleby, surowce mineralne, wody, rośliny, zwierzęta. Zasoby przyrody dzielimy na niewyczerpalne i wyczerpalne oraz na odnawialne (żywe zasoby przyrody, m.in.: woda, rośliny i zwierzęta) i nieodnawialne (surowce, gleby). Zakres wpływu ustaleń projektu zmiany Studium na zasoby odnawialne obejmujące florę i faunę, wody powierzchniowe i podziemne oraz na gleby wyszczególniono w poprzednich punktach.

Na terenie objętym projektem występują udokumentowane złoża kopalin, które podlegają eksploatacji, a ich zasoby bilansowe podlegają zmniejszeniu wraz z postępującym wydobyciem.

Na terenie kopalni Szymiszów nie są prowadzone roboty mogące prowadzić do uszkodzenia infrastruktury technicznej lub zabudowy na okolicznych terenach.

5.7.10. Wpływ na zabytki

Na obszarze objętym projektem zmiany Studium nie występują zabytki nieruchome ani zabytki archeologiczne.

5.7.11. Wpływ na dobra materialne

Dobra materialne to wszystkie środki, w tym przedmioty materialne, stanowiące lub mogące stanowić cel dążeń człowieka; wszystko, co dana jednostka ludzka może gromadzić wokół siebie tworząc własne środowisko materialne. Zaliczamy do nich wytwory kultury (wszelkie rzeczy, urządzenia) oraz wytwory sztuki (obrazy, rzeźby). W teorii ekonomii rozróżnia się dobra konsumpcyjne służące zaspokojeniu potrzeb człowieka oraz dobra produkcyjne i kapitałowe. W wyniku ustaleń projektu zmiany Studium nie wystąpi oddziaływanie na tak rozumiane dobra materialne.

5.8. Oddziaływanie transgraniczne

Realizacja ustaleń projektu zmiany Studium nie będzie skutkowała oddziaływaniem transgranicznym.

5.9. Rozwiązania alternatywne do zawartych w projekcie zmiany Studium związane z ochroną obszaru Natura 2000

Nie zachodzi potrzeba zastosowania rozwiązań alternatywnych do przyjętych w projekcie zmiany Studium ponieważ jego ustalenia nie będą oddziaływać na cel i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2000 Góra Świętej Anny.

5.10. Możliwości rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko mogące być rezultatem realizacji projektu zmiany Studium

Nie określa się działań i narzędzi zapobiegających negatywnym oddziaływaniom projektu zmiany Studium na obszary Natura 2000 ze względu na brak takiego oddziaływania.

Zapobieganiu negatywnym oddziaływaniom na stan sanitarny środowiska służyć będzie infrastruktura sozotechniczna. Osłabieniu uciążliwości akustycznych, a także poprawie krajobrazu może służyć zieleń izolacyjna zakładana wokół terenu danego zakładu.

Najistotniejszymi oddziaływaniami, jakie powstaną na skutek realizacji zmiany Studium (kopalnie odkrywkowe), które będą występować mimo zastosowania działań zapobiegawczych, będą:

- wpływ na zasoby naturalne, gleby i powierzchnię ziemi,
- wpływ na krajobraz,
- wpływ na wody podziemne.

Zgodnie z art. 75 ust. 3 ustawy, kompensacja przyrodnicza jest głównym narzędziem działań, których celem jest naprawianie wyrządzonych szkód w środowisku, i które podejmuje się wtedy gdy ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa.

Projektowana zmiana Studium nie spowoduje szkód w środowisku rozumianych (zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie) jako negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:

- w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych,
- w wodach, mającą znaczący negatywny wpływ na stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód,
- w powierzchni ziemi, przez co rozumie się zanieczyszczenie gleby lub ziemi, w tym w szczególności zanieczyszczenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W związku z realizacją projektowanego dokumentu nie prognozuje się wystąpienia okoliczności wymagających stosowania działań kompensacyjnych.

5.11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu zmiany Studium oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z wymogami art. 55 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt Studium lub jego zmiany zobowiązany jest do prowadzenia monitoringu realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie jego oddziaływania na środowisko. Monitoring ten przeprowadza się w ujęciu ilościowym i jakościowym, przy czym ujęcie ilościowe obrazuje zmiany w środowisku przy wykorzystaniu określonych wskaźników. Ocenę jakościową stosuje się w przypadku, gdy w odniesieniu do określonego elementu środowiska nie występują wskaźniki umożliwiające jego ocenę.

Biorąc pod uwagę prognozowane oddziaływanie ustaleń projektu zmiany Studium na poszczególne komponenty środowiska i jego funkcjonowanie oraz przewidywany okres realizacji inwestycji należy stwierdzić, że częstotliwość prowadzonego monitoringu powinna być dostosowana do wymogów przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska oraz planowania przestrzennego.

Częstotliwość i metody analizy skutków realizacji ustaleń zmiany Studium będą wynikały:

- w zakresie będącym efektem realizacji inwestycji - z wydanych na podstawie przepisów odrębnych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz raportów oddziaływania na środowisko, w tym w szczególności, zgodnie z zasadą przezorności oraz art. 10 dyrektywy 2001/42/WE¹⁰ pkt. 1 i 2 monitoring porealizacyjny,
- w zakresie zagospodarowania przestrzennego - z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która nakłada na Burmistrza obowiązek dokonania przedmiotowej analizy i przedstawienia jej wyników Radzie co najmniej raz w czasie trwania kadencji tj. co 5 lat,
- w zakresie wpływu na komponenty środowiska - z przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska nakładających na odpowiednie organy obowiązek gromadzenia oraz udostępniania danych o środowisku. Dane te gromadzone są zasadniczo w cyklu rocznym w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, a jego wyniki prezentowane w Raportach o stanie środowiska.

Za najistotniejszy uznaje się systematyczny monitoring stanu wód podziemnych oraz stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego.

10 Dyrektywa 2001/42/we Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko

Rozdział VI. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem Prognozy oddziaływania na środowisko są ustalenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie. Potrzeba opracowania zmiany Studium wynika z postępującego procesu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz potrzeb inwestycyjnych, a także sytuacji planistycznej i formalno-prawnej dotyczącej obszaru opracowania zmiany Studium. Podstawą przystąpienia do zmiany studium jest Uchwała Nr LIX/472/2022 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie.

Projekt zmiany Studium obejmuje część obrębu Szymiszów w granicach udokumentowanego złoża „Szymiszów” oraz terenu górniczego o powierzchni około 219,23 ha.

Celem opracowania zmiany Studium jest umożliwienie racjonalnego i sukcesywnego rozwoju kopalni „Szymiszów” przy jednoczesnym ograniczeniu jej oddziaływania na otoczenie. Celem dodatkowym jest uporządkowanie sytuacji planistycznej pod względem formalnym oraz wykluczenie wątpliwości związanych ze sposobem stosowania uchwał przyjmujących studium oraz uchylających je częściowo rozstrzygnięć nadzorczych wojewody opolskiego.

Projektowany dokument został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 46 pkt 1 w nawiązaniu do art. 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Celem prognozy jest identyfikacja możliwych wpływów na komponenty środowiska, jakie potencjalnie mogą wystąpić na skutek realizacji ustaleń będącego przedmiotem oceny projektu dokumentu, oraz ocena skuteczności przyjętych rozwiązań planistycznych sprzyjających ochronie środowiska. W szczególności prognoza dotyczy przewidywanych znaczących oddziaływań na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000. Prognoza pozwala wyeliminować ustalenia sprzeczne z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia, jak również rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne prowadzące do degradacji środowiska ze względu na niedostosowanie projektowanego zagospodarowania i jego skali do cech środowiska oraz mogących stwarzać uciążliwości dla pozostałych użytkowników przestrzeni.

Ze względu na niewielki zakres zmian mających charakter porządkujący zapisy Studium w związku z rozstrzygnięciami nadzorczymi wojewody, Burmistrz Strzelec Opolskich wystąpił do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem znak WOOŚ.411.3.5.2023.MO z dnia 10 marca 2023 r.) uzgodnił możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Strzelcach Opolskich odmówił uzgodnienia odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i pismem znak NZ.9022.1.3.AS z dnia 20 lutego 2023 r. ustalił zakres prognozy zgodnie z wymogami art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

W związku z rozbieżnością stanowisk obu organów, Burmistrz Strzelec Opolskich postanowił o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i sporządzeniu prognozy.

Analiza projektowanego dokumentu obejmowała diagnozę stanu istniejącego środowiska, w tym problemy jego ochrony, a następnie ocenę przewidywanego oddziaływania ustaleń zmiany Studium na środowisko.

W analizie zastosowano dwa warianty możliwych oddziaływań tj. wariant zerowy opisujący sytuację polegającą na zaniechaniu wdrożenia ustaleń zmiany Studium oraz wariant pełny, realizujący w całości jego ustalenia. Analiza została przeprowadzona w oparciu o źródła literaturowe, opracowania eksperckie oraz ustalenia własne, które zestawiono z diagnozą stanu środowiska na badanym obszarze gminy Strzelce Opolskie.

Obszar objęty projektem zmiany Studium zalicza się do krajobrazów antropogenicznych, całkowicie przekształconych. W strukturze użytkowania dominują grunty rolne IV, V i VI klasy bonitacyjnej, jednak po wschodniej stronie obszaru górniczego występuje lokalnie płat gruntów rolnych klasy IIIb. Centralną część obszaru opracowania stanowi teren kopalni „Szymiszów” obejmujący użytki kopalne K oraz nieużytki. Zgodnie ze stanem istniejącym, w części południowej obszaru górniczego znajduje się zakład przeróbczy, w części północnej w bezpośrednim sąsiedztwie lasu – zwałowisko wewnętrzne, a w części centralnej obszar eksploatacji kopaliny. Tereny zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie użytkowane są głównie jako grunty rolne pod uprawami oraz lasy.

Obszar zmiany studium obejmuje złożę „Szymiszów” (ID:1929) oraz teren górniczy wyznaczony wokół obecnego obszaru górniczego, przy czym złożę ma zasięg wykraczający poza granice obecnego terenu górniczego. Złożę podlega eksploatacji w granicach obszaru górniczego, a kopalinę stanowią kamienie drogowe i budowlane oraz wapień i margle przemysłu wapienniczego. Zasoby geologiczne złoża obejmują wapień warstw karchowickich, wapień warstw terebratulowych oraz wapień warstw górażdzańskich.

Koncesja na wydobycie kopaliny ze złoża wydana przez Marszałka Województwa Opolskiego Nr 101/2012 z dnia 12.11.2012 r. (zmieniona Decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 7.02.2014 r.) jest ważna do 2062 r.

Pod względem typologii krajobrazu naturalnego A. Richlinga¹¹ na obszarze opracowania zmiany Studium występuje krajobraz nizinny, peryglacjalny, równinny i falisty, z dominującymi glebami bielcowymi, rzadką siecią wód powierzchniowych oraz roślinnością potencjalną w postaci borów mieszanych i grądów.

W związku z silnym przekształceniem naturalnych ekosystemów obszar opracowania nie prezentuje istotnych walorów faunistycznych, teren zamieszkują głównie gatunki pospolite i niezagrożone. Obszar zdominowany jest przez uprawy rolnicze i stanowi środowisko życia typowe dla mieszkańców agrocenoz.

Na terenie wyrobiska nie stwierdzono występowania gatunków chronionych.

Na obszarze opracowania zmiany Studium nie występują liniowe źródła hałasu, natomiast w bliskim sąsiedztwie kopalni może być słyszalny hałas pochodzący od pracujących maszyn i pojazdów. Nie odnotowano natomiast przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na terenach zabudowy mieszkaniowej wsi Szymiszów. Do zewnętrznych źródeł wystąpienia hałasu można zaliczyć linię kolejową. Obszar objęty zmianą Studium położony jest poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz przepisami międzynarodowymi, a także poza korytarzami ekologicznymi. Najbliżej położone obszary chronione (do 10 km) to:

- Obszar Natura 2000:
 - Kamień Śląski PLH160003 – 6,1 km
 - Góra św. Anny PLH160002 – 7,09 km,
- Park Krajobrazowy „Góra św. Anny” – 6,91 km,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” – 2,39 km,
- Rezerwat Tęczynów - 2,99 km.

¹¹ Richling A., Ostaszewska K., *Geografia fizyczna Polski*. Warszawa: PWN, 2005

Centralna i wschodnia część obszaru opracowania zmiany Studium położona jest w granicach strefy ochrony ujęcia wody w Nowej Wsi Strzeleckiej, dla której obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z Rozporządzenia Nr 3/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 9 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Nowej Wsi Strzeleckiej, gmina Strzelce Opolskie, powiat strzelecki, województwo opolskie, zmienionego rozporządzeniami Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Nr 22/2014 z dnia 29 października 2014 r. i Nr 1/2016 z dnia 12 lutego 2016 r. Strefa zajmuje powierzchnię 19,8 km².

Zachodnia część obszaru opracowania zmiany studium położona jest w granicach ochrony pośredniej ujęcia wody w Suchej ustanowionej Rozporządzeniem Nr 17/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 19 grudnia 2013 r., zmienionego Rozporządzeniem Nr 8/2014 z dnia 19 maja 2014 r. Strefa zajmuje powierzchnię około 440 ha. Ograniczenia ustalone w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody w Suchej są zbieżne z zakazami dla strefy w Nowej Wsi Strzeleckiej.

Projekt zmiany Studium nie wprowadza ustaleń sprzecznych z wymogami ochrony ujęć wody.

Do najważniejszych uwarunkowań wpływających na rozwiązania planistyczne zaliczono:

- występowanie udokumentowanego złoża kopalin podlegającego eksploatacji, oraz wymagającego ochrony zgodnie z przepisami odrębnymi,
- położenie w obrębie głównych zbiorników wód podziemnych, w tym GZWP 335 wymagającego wysokiej ochrony oraz GZWP 333 wymagającego najwyższej ochrony,
- położenie większości obszaru w granicach stref ochrony pośredniej ujęcia wody w Nowej Wsi Strzeleckiej oraz w Suchej,
- zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym, a także przekroczone wartości dopuszczalne poziomu benzo(a)pirenu i ozonu.

Dla realizacji zakładanych celów i kierunków przekształceń, na obszarze objętym zmianą Studium przewidziano następujące rozwiązania planistyczne:

1. Zmniejszono obszar przemysłu górniczego oznaczony w dotychczasowym studium symbolem PG, ograniczając jego wielkość go od strony wschodniej i zachodniej, gdzie przywrócono tereny rolnicze. Jednocześnie na przedmiotowych terenach rolniczych dopuszczono realizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz budowli ziemnych związanych z funkcjonowaniem kopalni.
2. Dotychczasowy teren PG rozdzielono na część PG1 obejmującą obecny obszar górniczy oraz część PG2 stanowiącą obszar rozwoju przemysłu górniczego i wydobywania, który będzie mógł zostać udostępniony do eksploatacji po uzyskaniu nowej koncesji przez przedsiębiorcę górniczego.
3. Wskazano linię kolejową jako obiekt wymagający ochrony, w tym poprzez określenie w koncesji wymogów w zakresie ustalenia pasów i/lub filarów ochronnych.
4. Wzdłuż linii kolejowej wprowadzono pas terenu rolnego R1 w celu ochrony jej funkcjonowania oraz zwiększenia odległości obszaru przeznaczanego pod eksploatację od terenów zabudowanych wsi Szymiszów.
5. Wykluczono możliwość zagospodarowania terenów sąsiadujących bezpośrednio z kopalnią pod fotowoltaikę, ze względu na potrzebę ochrony złoża i zapewnienia możliwości jego przyszłej eksploatacji.
6. W zakresie ochrony przyrody – nie wprowadzano zmian.
7. W zakresie ochrony środowiska – nie wprowadzano zmian.

8. W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – nie wprowadzano zmian.
9. W zakresie komunikacji – nie wprowadzano zmian.
10. W zakresie komunikacji kolejowej – nie wprowadzano zmian.
11. W zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną – nie wprowadzano zmian.
12. W zakresie rozwoju energetyki odnawialnej – zmniejszono obszar lokalizacji odnawialnych źródeł energii.
13. W zakresie infrastruktury społecznej – nie wprowadzano zmian.

Nawiązując do klasyfikacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, na obszarze objętym zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie zidentyfikowano następujące istniejące przedsięwzięcia zaliczane do mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

1. Kopalnia odkrywkowa Szymiszów - do najważniejszych oddziaływań zalicza się trwałe przekształcenie powierzchni ziemi, negatywny wpływ na zasoby i stan wód podziemnych, hałas, wibracje oraz zapylenie związane z eksploatacją, zmniejszenie różnorodności biologicznej. W przypadku konieczności odwodnienia kopalni możliwe jest w przyszłości wystąpienie leja depresji.

Projekt zmiany studium nie zmienia jego zapisów określających zakres możliwej lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych, zmniejsza natomiast zasięg obszarowy terenów na których przedsięwzięcia takie są dopuszczone.

Spośród kierunków rozwoju wprowadzonych w projekcie zmiany Studium, do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono utrzymanie istniejącego obszaru przemysłu górniczego i wydobywania oraz umożliwienie jego rozwoju. Jednak rozwój został dopuszczony na mniejszym obszarze niż uprzednio.

Do zapisów projektu zmiany Studium wpływających pozytywnie na stan i funkcjonowanie środowiska można zaliczyć:

- zmniejszenie obszaru przemysłu górniczego od strony wschodniej i zachodniej, w tym poprzez odsunięcie eksploatacji od zabudowy wsi Szymiszów,
- określenie kierunków rekultywacji terenu wyrobiska kopalni,
- wprowadzenie nakazu zagospodarowania wód z odwodnienia kopalni do celów gospodarczych.

Przyjęte w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie rozwiązania planistyczne są zgodne z wytycznymi Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, jak również celami ochrony środowiska zawartymi w dokumentach rządowych i międzynarodowych, a także lokalnych. W wyniku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium wystąpią oddziaływania na środowisko zarówno o charakterze pozytywnym jak i negatywnym o różnym natężeniu i zasięgu przestrzennym, przy czym nie prognozuje się znaczącego pogorszenia stanu środowiska w stosunku do chwili obecnej.

Dla wyznaczonych w Studium obszarów przemysłu górniczego i wydobywania PG1 i PG2 w Szymiszowie, głównymi źródłami zagrożeń dla środowiska są przede wszystkim:

- degradacja gruntów, przekształcenia krajobrazu i powierzchni ziemi (wyrobisko górnicze oraz zwałowisko wewnętrzne),
- zniszczenie siedlisk flory i fauny,
- wyłączenie gruntów z produkcji rolnej i leśnej,

- przeobrażenia warunków hydrodynamicznych w piętrze triasowym poprzez możliwe oddziaływanie skumulowane polegające na połączeniu oddziaływania i powiększeniu leja depresji występującego wokół kopalni Strzelce Opolskie I,
- zmiana warunków hydrologicznych cieków wodnych, do którego odprowadzane będą wody z odwadniania kopalni,
- emisja nieorganiczna hałasu, pyłów, spalin (emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw w silnikach spalinowych sprzętu transportowego, takiego jak: koparki, ładowarki i samochody ciężarowe),
- zanieczyszczenie światłem.

Biocenozy w obrębie kopalni są zdewastowane, z utraconą zdolnością do regeneracji, stanowiące źródło potencjalnych zagrożeń ekologicznych dla biocenoz przyległych.

Oddziaływania nieodwracalne mają związek z trwałym przekształceniem form ukształtowania terenu. Oddziaływania odwracalne będą związane z sukcesywną rekultywacją terenu wyrobiska oraz przywracaniem jego funkcji środowiskowych.

Wpływ projektowanej funkcji na krajobraz, jakość zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, gleby oraz zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, emisję zanieczyszczeń do atmosfery, emisję hałasu, będzie w istotny sposób oddziaływał na środowisko. Inwestycja spowoduje trwałe zmiany w krajobrazie związane z zajęciem i przekształceniem terenu. Oddziaływania te w znacznej mierze występują już obecnie na obszarze kopalni. Ich zakres nie będzie się zwiększał, lecz stopniowo przemieszczał wraz z rozszerzaniem obszaru eksploatacji. Jednocześnie na obszarach wyeksploatowanych będzie następowała sukcesywna rekultywacja i poprawa stanu środowiska.

W sytuacji normalnego użytkowania nie nastąpią negatywne zmiany charakteru chemicznego i biologicznego wód podziemnych. Na terenie objętym zmianą Studium, przedsięwzięciem mogącym stwarzać potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych jest eksploatacja kopalni, należy jednak podkreślić, że teren ten podlega już obecnie eksploatacji. Przedsięwzięcie nie ingeruje w strefę ochrony pośredniej wyznaczoną dla ujęć wody w Nowej Wsi Strzeleckiej oraz w Sucheje.

Nie prognozuje się negatywnego oddziaływania na zabytki i dobra materialne. Nie powinien również nastąpić spadek różnorodności biologicznej ani istotne zmiany gatunkowe flory i fauny.

Oddziaływania pozytywne związane są ze stworzeniem warunków do wypełnienia strategicznych celów rozwojowych istotnych w skali kraju, regionu opolskiego i gminy Strzelce Opolskie, w tym jako realizacja zapisów Polityki Ekologicznej Państwa oraz Polityki Surowcowej Państwa.

Do najbardziej zagrożonych komponentów środowiska zalicza się powierzchnię ziemi oraz wody podziemne, a także powietrze atmosferyczne, przy czym ostatnie jest niezależne od ustaleń studium.

Projekt zmiany Studium zabezpiecza środowisko przed wystąpieniem nadmiernych negatywnych skutków zmian w zagospodarowaniu przestrzeni w wyniku realizacji jego zapisów. Nie jest jednak możliwe całkowite wyeliminowanie oddziaływania antropogenicznego wyłącznie za pomocą instrumentów planistycznych. Jako działanie komplementarne pozwalające na uniknięcie, bądź ograniczenie negatywnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska powinno być zatem zastosowanie najlepszych dostępnych technik i rozwiązań podczas dalszej eksploatacji kopalni oraz stały monitoring.

Analiza ustaleń projektu zmiany Studium wykazała, iż projekt dokumentu nie przewiduje dalekosiężnych, wykraczających poza granice Polski oddziaływań na środowisko. Nie zachodzą zatem przesłanki do przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Za najistotniejszy uznaje się systematyczny monitoring stanu wód podziemnych oraz stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego.

Zakres Prognozy uwzględnia wszystkie elementy, o których mowa w art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przeanalizowane i ocenione w stopniu i zakresie adekwatnym do charakterystyki obszaru objętego opracowaniem oraz proponowanych rozwiązań planistycznych.

mgr inż arch. Renata Klimek

Wykaz źródeł:

- 1) *Strategia rozwoju województwa opolskiego – Opolskie 2030;*
- 2) *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* przyjęty Uchwałą Nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r.;
- 3) *Program ochrony powietrza dla województwa opolskiego, przyjęty uchwałą Nr XX/193/2020 w dniu 28 lipca 2020 roku.*
- 4) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie,*
- 5) *Strategia Rozwoju Gminy Strzelce Opolskie 2021+,*
- 6) *Aktualizacja Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Strzelce Opolskie na lata 2017-2031;*
- 7) *Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028;*
- 8) *Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Strzelce Opolskie na lata 2020-2023, uchwalony Uchwałą Nr XV/150/2019 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 30 października 2019 r.;*
- 9) *Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy;*
- 10) *Prognozy oddziaływania na środowisko do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*
- 11) *Opracowanie ekofizjograficzne gminy Strzelce Opolskie, K. Badora, 2015;*
- 12) *Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego, [red.] W. Pawlak, 1997, Wrocław;*
- 13) *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, 2011 r. (MP Nr 40 poz.451);*
- 14) *Przyroda województwa opolskiego, [red.] A. Nowak, Urząd Wojewódzki w Opolu, 1997 r.;*
- 15) *Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Strzelce Opolskie, K. Spałek;*
- 16) *Raport o stanie środowiska, WIOŚ, Opole, 2021;*

Załącznik nr 1
do prognozy oddziaływania na środowisko projektu
zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Gminy Strzelce Opolskie

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094), oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy.

Ukończyłam 5 letnie jednolite studia magisterskie oraz brałam udział w przygotowaniu ponad pięciu prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż arch. Renata Klimek

Strzelce Opolskie, czerwiec 2023 r.